

gemeente
Neder-Betuwe

Kadernota 2019-2022

Gemeente Neder-Betuwe

- Dodewaard.
- Echteld.
- IJzendoorn.
- Kesteren.
- Ochten.
- Opheusden.

Opheusden, 12 juni 2018

Behandeling
gemeenteraadsvergadering
van 3 juli 2018

INHOUDSOPGAVE

KADERNOTA 2019-2022	3
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	4
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA	6
FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF	7
DE FINANCIËLE VERTALING VAN DE KADERNOTA 2019-2022	7
TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE	8
UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2019-2022	9
TOTAALOVERZICHT VAN NIEUW BELEID/NIEUWE ONTWIKKELINGEN	11
TOTAALOVERZICHT VAN OMBUIGINGEN, BEZUINIGINGEN EN DEKKINGSVOORSTELLEN	12
NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S	13
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN DIENSTVERLENING	14
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	15
PROGRAMMA 3: FYSIEKE LEEFOMGEVING	16
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	23
PROGRAMMA 5: WMO, JEUGDZORG EN PARTICIPATIEWET	26
PROGRAMMA 6: ONDERWIJS, SPORT EN WELZIJN	27
PROGRAMMA 7: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	34
PROGRAMMA 8: BEDRIJFSVOERING	35
BESLUITVORMING	36
BESLUITVORMING KADERNOTA 2019-2022 Z/18/056585/RAAD/18/02425	37
BIJLAGEN	38
VERLOOP WEERSTANDSCAPACITEIT	39
SPECIFICATIE ACTUALISATIE I&A GIDS 2019	40

KADERNOTA 2019-2022

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de raad van de gemeente Neder-Betuwe,

Inleiding

Hierbij bieden wij u de kadernota 2019-2022 aan. De kadernota is een strategisch en toekomstgericht document in de Planning-en-Control-cyclus (P&C-cyclus). Hierin leggen we de beleidskeuzes en prioriteiten, voortvloeiend en afgewogen vanuit actuele maatschappelijke en financiële ontwikkelingen, voor de komende jaren vast. Deze keuzes en kaders werken we in de begroting van het volgende jaar en in de meerjarenramingen verder uit.

De kadernota is bedoeld om aan te geven hoe volgens de huidige inzichten de ontwerpbegroting 2019 met bijbehorende meerjarenraming 2020-2022, die wij in november 2018 ter besluitvorming aan u voorleggen, eruit zal komen te zien. Door de kadernota in uw raadsvergadering te behandelen, bent u tevens in de gelegenheid om richtinggevende uitspraken te doen over de inhoud van de ontwerpbegroting 2019. Uiteindelijk zal de ontwerpbegroting 2019 derhalve gevormd worden op basis van het coalitieprogramma 2018-2022 'Samen bouwen aan Ruimte voor de Samenleving', de inhoud van deze kadernota, uw richtinggevende uitspraken bij de behandeling ervan alsmede relevante nieuwe zaken die zich na behandeling van de kadernota voordoen.

Inhoud kadernota

In deze Kadernota melden en schetsen wij:

- de beleidsmatige- en financiële ontwikkelingen, die zich na de vaststelling van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 hebben voorgedaan en actualiseren wij de financiële meerjarenraming ten opzichte van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021;
- per programma welke ontwikkelingen er zijn en waar wij ons de komende jaren op willen richten. Ook geven wij aan welke effecten wij willen bereiken. Mocht dit betekenen dat er op terreinen meer budget noodzakelijk is, dan motiveren we dit en brengen dit in beeld.

Toekomstige ontwikkelingen

Dit is de eerste kadernota binnen de nieuwe raadsperiode na de verkiezingen in maart. Een nieuwe periode met de daaraan gekoppelde stevige ambitie. Een solide financiële positie is niet alleen noodzakelijk om nu en in de toekomst onze ambities waar te blijven maken, maar is zeker ook cruciaal voor de zelfstandigheid van onze gemeente.

De jaren van kritisch kijken waar we ons publiek geld het beste in kunnen zetten en toch ook van bezuinigingen lijken we achter ons te kunnen laten. De noodzakelijke financiële pas op de plaats heeft ervoor gezorgd dat we als Neder-Betuwe de zaken financieel goed op orde hebben. De solide financiële basis is essentieel gebleken om de noodzakelijke stappen vooruit te zetten de komende jaren. Er ligt een mooie en stevige ambitie die haalbaar is door de, soms moeilijke, keuzes van de afgelopen jaren. De toekomst ziet er goed uit, we willen vooruit en het beste voor Neder-Betuwe.

De belastingdruk in Neder-Betuwe ligt, vergeleken met andere Nederlandse gemeenten, hoog en het terugdringen ervan heeft de aandacht. Wij streven naar een op termijn geleidelijke afbouw van de belastingdruk naar honderd procent en zullen onderzoeken of en op welke manier dit vorm kan krijgen waarbij het uitgangspunt is dat de afbouw wel (financieel) verantwoord en toekomstbestendig vorm moet krijgen.

Nieuw beleid

Wij stellen in deze kadernota nieuw beleid aan u voor. Nieuw beleid dat is gebaseerd op het ambitieniveau dat in het coalitieprogramma 2018-2022 'Samen bouwen aan Ruimte voor de Samenleving' is neergelegd. Een fors ambitieniveau, waaraan wij zo snel mogelijk willen beginnen.

Wat gaan we doen? Wij willen investeren in de infrastructuur en zetten in op het uitvoeren van het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP). We onderzoeken de mogelijkheden voor de ontsluiting van Ochten en zeker ook de opties voor de ontsluitingsweg van het ABC-terrein in westelijke richting. Voor de aanpak van de Hoofdstraat in Kesteren zullen wij een beroep doen op Steengoed Benutten.

Op het gebied van duurzaamheid, dat in het Interbestuurlijk Programma een prominente plek inneemt, willen wij de volgende stappen zetten. We rollen de klimaatnota verder uit, maar kijken ook bijvoorbeeld bij de (ver)bouw van de Hervormde school in Opheusden of de verdere verduurzaming van de openbare straatverlichting naar de kansen voor verduurzaming. Als het gaat om de aanpak van ondermijning en het (projectmatig) toezicht op controle en handhaving (Wabo, APV) stellen wij voor om dit verder uit te bouwen en te intensiveren.

In de komende raadsperiode heeft het (integraal) accommodatiebeleid, zeker ook in relatie tot het thema Leefbaarheid, onze volle aandacht en inzet. De exploitatie en huisvesting van dorpshuizen, het huisvestingsplan met betrekking tot scholen maar ook het speelruimtebeleid pakken wij vanaf 2019

gestructureerd op. Jongeren op gezond gewicht (JOGG), het stimuleren van maatschappelijk rendement en het opstellen van een sportvisie willen wij samen met de Neder-Betuwse samenleving een vervolg geven.

De ondernemers binnen de gemeente zijn van cruciaal belang, zeker ook met het oog op werkgelegenheid, en om deze reden willen wij een goed ondernemersklimaat realiseren. Op het terrein van recreatie en toerisme willen we Neder-Betuwe blijven ontwikkelen met bijvoorbeeld het verbeteren van het fietsroutenetwerk. Hiervoor investeren wij zeker ook in de intergemeentelijke en regionale samenwerking.

Financiën

Om dit alles waar te kunnen maken zijn middelen onontbeerlijk. Deze middelen moeten we zorgvuldig inzetten. Uitgangspunten zijn een structureel en reëel sluitende begroting, structurele uitgaven zijn ook structureel gedekt en een weerstandsratio van minimaal 1,0. Het weerstandsvermogen van de gemeente Neder-Betuwe is door de afgelopen jaren financieel scherp aan de wind te zeilen gegroeid en de risico's zijn verminderd. Dit betekent dat er financiële ruimte is ontstaan.

Om vanaf 2019 meteen een goede start te maken met de ambities én om een structureel en reëel sluitende begroting te realiseren waarbij structurele uitgaven ook structureel gedekt zijn is een aantal zaken noodzakelijk om aan deze uitgangspunten te voldoen. In 2019 is aan nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen een bedrag van € 3.134.090 gemoeid. Veel onderwerpen hebben wij belegd in een projectmatige aanpak gedurende een paar jaren. Zo willen we bijvoorbeeld in een projectmatige aanpak veel verkeersonveilige situaties oplossen. Kosten van plannen van aanpak worden daar ook onder begrepen. De kosten van deze projectmatige aanpak zijn dus incidenteel van aard. Om die reden achten wij het verantwoord om ter dekking van de lasten in 2019 een bedrag van € 2.607.150 te onttrekken aan de algemene reserve. Wij beseffen dat dit een forse greep is maar vinden dat alleszins uit te leggen om de ambities zo snel mogelijk te kunnen waarmaken. Om die reden stellen wij dan ook voor om éénmalig voor 2019 af te zien van het uitgangspunt uit het coalitieprogramma om jaarlijks een begrotingsoverschot van € 100.000 te hebben, maar te accepteren dat de begroting voor 2019 sluit met een positief saldo van € 5.074. Voor de meerjarenramingen 2020-2022 voldoen we wel weer aan het genoemde uitgangspunt om tenminste een begrotingsvoerschot van € 100.000 te hebben.

Wij zien met belangstelling uw besluitvorming over de kadernota 2019-2022 tegemoet zodat wij deze kunnen betrekken bij het samenstellen van de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022.

De secretaris,

De burgemeester,

mr. G.S. Stam

A.J. Kottelenberg

Leeswijzer opbouw en indeling Kadernota

De kadernota is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De opbouw en indeling van deze kadernota sluit volledig aan bij andere documenten uit het P&C-instrumentarium van de gemeente Neder-Betuwe, zoals de begroting, de bestuursrapportages en de jaarstukken.

Naast een voorwoord van ons college, een overzicht van de financiële positie met een verwacht toekomstig perspectief, een toelichting op de financiële positie en een overzicht van uitgangspunten waarop het samenstellen van onze begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 moet worden gebaseerd, wordt een totaaloverzicht van nieuwe ontwikkelingen en eventuele beleidsombuigingen en bezuinigingen aan u gepresenteerd.

Daarna zijn per programma de nieuwe ontwikkelingen of ombuigingen volgens een vast stramien ('Wat willen we bereiken?' 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat gaat het kosten?' of 'Welke ombuiging gaan wij realiseren?' 'Wat zijn de gevolgen hiervan?' en 'Wat gaat deze ombuiging opbrengen?') opgenomen. Dit geldt ook voor de mutaties in de reserves. In de paragrafen worden nieuwe relevante ontwikkelingen vermeld.

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met u - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel kan er - indien het college dat noodzakelijk acht - over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen worden gerapporteerd.

Ten slotte treft u een voorstel aan betreffende de besluitvorming.

FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF

De financiële vertaling van de kadernota 2019-2022.

Op basis van de meest recente gegevens ramen wij onze financiële positie voor de periode 2018-2022 als volgt.

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2018-2022						
	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2018	2019	2020	2021	2022	
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2018-2022						
Financiële positie 2018-2022 op basis van aangeboden begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021	-444.912	-301.750	-684.818	-682.707	-682.707	
Vastgestelde begrotingswijzigingen:						
B17-2017	Implementatie en doorontwikkelen tot een IBOR projectenboek					
B18-2017	Verantwoordng budgetten decembebrief 2017	-39.527	25.897	37.719	49.864	49.864
B1-2018	Belasting verordeningen 2018	-766	-766	-766	-766	-766
B2-2018	Budget buitenlandse betrekkingen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
B3-2018	Actualisatie Beleids en beheerplan Begraafplaatsen	38.602	62.226	62.226	62.226	62.226
	Amendement actualisatie beleids- en beheerplan begraafplaatsen	31.000	31.000	31.000	31.000	31.000
B4-2018	Beheerplan Onderhoud gebouwen 2018-2021	-7.880	18.260	20.329	24.508	24.508
B5-2018	Werkprogramma ODR 2018	116.000	116.000	116.000	116.000	116.000
B6-2018	Zienswijze VRGZ brandweezorgplan, frictiekosten en incidentele extra bijdrage	31.097				
B7-2018	Zienswijze ODR jaarrekening 2017					
B8-2018	Zienswijze ODR begroting 2019					
B9-2018	Overname zonnepaneelsysteem gem.huis en sprothallen					
B10-2018	Zienswijze RAR Begroting 2019					
B11-2018	Begroting Regio Rivierenland 2019		22.330	22.300	22.300	22.330
B12-2018	4e Wethouder coalitieakkoord	61.081	89.179	89.179	89.179	89.179
B13-2018	Jaarrekening Werkzaak Rivierenland 2017					
B15-2018	Begroting GGD 2019					
B14-2018	Jaarstukken GGD 2018 (tlv 3D reserve)					
B16-2018	Begroting 2019 VRGZ		-1.528	-1.528	-1.528	-1.528
Doorwerking vastgestelde begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage 2018						
	233.607	366.598	380.459	396.783	396.813	
Eerste bestuursrapportage 2018						
Financiële doorwerking eerste bestuursrapportage 2018	169.279	-596.862	-1.000.968	-1.374.711	-1.374.711	
Financiële positie 2018-2022 (bestaand beleid) inclusief begrotingswijzigingen en eerste bestuursrapportage 2018	-42.026	-532.014	-1.305.327	-1.660.635	-1.660.605	
Kadernota 2019-2022						
Nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen	0	3.134.090	1.131.205	1.117.407	1.114.904	
Voorgestelde ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen	0	-2.607.150	-45.000	0	0	
Saldo kadernota 2019-2022	0	526.940	1.086.205	1.117.407	1.114.904	
Financiële positie 2018-2022 (bestaand en nieuw beleid) inclusief kadernota 2019-2022	-42.026	-5.074	-219.122	-543.228	-545.701	
+ = tekort - = overschot						

Toelichting op de financiële positie.

Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde financiële positie 2018-2022.

Als uitgangspunt voor deze financiële positie hebben wij de op 9 november 2017 vastgestelde begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 gehanteerd.

Daarna zijn de financiële gevolgen van de door u vastgestelde begrotingswijzigingen, tot de eerste bestuursrapportage 2018 opgenomen. Voor 2018 zijn er achttien begrotingswijzigingen die deels invloed hebben op onze financiële positie. Deels, omdat verschillende begrotingswijziging een budgettair neutraal karakter hebben, echter omdat deze programma overstijgend zijn wel als formele begrotingswijziging zijn vastgesteld.

De structurele effecten van de eerste bestuursrapportage 2018, die separaat aan u wordt aangeboden, zijn afzonderlijk zichtbaar gemaakt in deze financiële positie. Op deze wijze hebben wij de financiële positie geactualiseerd vanaf de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 tot en met de eerste bestuursrapportage 2018. Met andere woorden de financiële positie per heden.

Vervolgens wordt de financiële positie per heden in relatie gebracht met het nieuw beleid en de nieuwe ontwikkelingen die wij in deze kadernota hebben opgenomen. Daarbij hebben wij ons risicoprofiel aangegeven en de ontwikkeling van onze weerstandsratio.

De financiële gevolgen van de kadernota 2019-2022 zijn verdeeld in twee onderdelen. Het eerste onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van het nieuwe beleid en de nieuwe ontwikkelingen en het tweede onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van de voorgestelde ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen.

De financiële positie in toekomstig perspectief.

In deze kadernota zijn nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Het totaalbedrag aan nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen waarmee de financiële positie van onze gemeente wordt beïnvloed bedraagt in 2019 € 526.940 oplopend tot een bedrag van € 1.114.904 in 2022. Het budget voor onvoorziene uitgaven is op een adequaat niveau en na het verwerken van het aangegeven nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen kan geconcludeerd worden dat wij voldoen aan uw visie van een duurzaam financieel gezonde gemeente met een weerstandsratio van minimaal 1,0 of hoger.

2019 sluit met een overschot van € 5.074, 2020 sluit met een overschot van € 219.122, 2021 sluit met een overschot van € 543.228 en 2022 sluit met een overschot van € 545.701. Het weerstandsratio geeft een stand weer van 2,2 (jaarstukken 2017). Ons weerstandsvermogen bedraagt € 18.370.000 waarvan in principe vrij besteedbaar: € 10.090.000. Met het verschil zijn onze risico's afgedekt. Zoals u kunt zien wordt in deze kadernota een bedrag van € 2.607.150 voor 2019 en € 45.000 voor 2020 onttrokken aan de algemene reserve ter dekking van de incidentele lasten die in deze kadernota 2019-2022 zijn opgenomen. Dit gaat natuurlijk ten laste van de vrije besteedbare ruimte van de algemene reserve. Meerjarig is echter nog steeds sprake van een weerstandsratio van 1,6 en voldoen wij nog steeds aan het minimale weerstandsratio van 1,0 of hoger. Voor een specificatie verwijzen wij u naar de bijlage 'Verloop weerstandscapaciteit'.

Uitgangspunten begroting 2019-2022.

Het financieel-economisch perspectief voor de komende jaren vraagt om een strikt begrotingsbeleid. Aanvullend op geldende wet- en regelgeving in onder meer de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording en onze Financiële verordening 212, gaan wij hierbij uit van onderstaande uitgangspunten. Deze zijn voor ons leidend ten aanzien van ons inhoudelijke en financiële beleid en uitvoering in de komende jaren.

1. Coalitieprogramma 2018-2022: 'Samen bouwen aan Ruimte voor de Samenleving'
Als uitvloeisel van de gemeenteraadsverkiezingen is een coalitieprogramma opgesteld. Dit programma vormt de leidraad voor het gemeentelijk beleid voor de komende jaren. Wij zullen hiervoor nog een uitvoeringsprogramma opstellen.
2. Reeds bestaand beleid
Afgezien van nieuwe ontwikkelingen zoals bepaald in het uitvoeringsprogramma bij het coalitieakkoord en afgezien van nieuw beleid, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen waarover u bij de behandeling van deze kadernota besluit, gaan we bij het opstellen van de begroting uit van het bestaande beleid. Dit betreft de (financieel) beleidsmatige situatie tot en met besluitvorming eerste bestuursrapportage 2018.
3. Integrale afweging
De raad weegt nieuw beleid tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af bij de besluitvorming over de begroting in het najaar. Deze kadernota biedt inzicht in de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en in voorgesteld nieuw beleid. De inpassing van de kadernota in de begroting vindt plaats onder een hoofdstuk 'Nieuw beleid conform kadernota'. De kadernota 2019-2022 geeft daarmee richting voor de inhoud van de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022.

De inpassing van eventueel nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen, die bekend worden *na* behandeling van de kadernota door de gemeenteraad, vindt plaats in de begroting onder het hoofdstuk 'Nieuw beleid *na* kadernota'. Definitieve besluitvorming over het nieuwe beleid *conform* kadernota én over het nieuwe beleid *na* kadernota vindt plaats bij de begrotingsbehandeling in het najaar. Via bestuursrapportages en jaarstukken worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.
4. Nieuw beleid na begrotingsbehandeling
In geval de raad besluit over een voorstel om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij bovengenoemde integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welke adequate dekking aanwezig is. Een mogelijkheid hierbij is 'oud voor nieuw'. Oftewel oud beleid schrappen voor nieuw beleid. Een beroep op een verwacht positief begrotingsoverschot of een waarschijnlijk rekeningsaldo is in principe geen acceptabele dekking.
5. Behoedzame en reële ramingen
Bij het begroten (budgetteren) gaan we uit van behoedzame en reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de meicirculaire van het voorafgaande jaar. Tussentijdse mutaties in de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds verrekenen wij incidenteel met het begrotingsaldo. Bijstelling van specifieke, incidentele geldstromen van rijk of provincie verrekenen wij direct met de specifieke, incidentele uitgaven die hiertegenover staan.
6. Structureel en reëel sluitende begroting
De begroting en meerjarenraming moeten structureel en reëel sluitend zijn. Het laatste jaar van de vier jaarschijven is altijd structureel sluitend. Tekorten in de voorliggende jaren worden slechts bij hoge uitzondering gedekt uit reserves.
7. Structurele uitgaven worden structureel gedekt
Tegenover structurele lasten staan structurele baten. Tegenover structurele lasten kunnen geen incidentele baten of incidentele meevallers staan. Uit het budget voor onvoorziene uitgaven worden geen structurele uitgaven gedaan.

8. Aantal inwoners

Als uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 wordt het aantal inwoners gebaseerd op peildatum 1 januari 2018. Op die datum telde Neder-Betuwe 23.615 inwoners.

Plaatsnaam	Aantal 2015	Aantal 2016	Aantal 2017	Aantal 2018
Dodewaard	4.411	4.379	4.376	4.383
Echteld	1.083	1.056	1.027	1.025
Kesteren	5.350	5.527	5.671	5.813
Opheusden	6.008	6.132	6.215	6.309
Ochten	4.770	4.860	4.902	4.932
IJzendoorn	1.106	1.095	1.112	1.153
TOTAAL	22.728	23.049	23.303	23.615

9. Prijnspeil (inflatiepercentage)

De meicirculaire 2018 geeft de kaders aan voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2019. Op het moment van opstellen van deze kadernota is de meicirculaire 2018 nog niet beschikbaar. De afspraak die wij met u hebben gemaakt is dat wij voor de prijsstijging jaarlijks een stelpost prijsstijging opnemen conform het percentage dat de meicirculaire voor het volgende jaar aangeeft. In de meicirculaire worden er middels de algemene uitkering gemeentefonds hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld. In onze begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 is voor de jaren 2019 tot en met 2021 rekening gehouden met verwachte prijsstijgingen van jaarlijks 1%.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meicirculaire 2018 passen wij de bestaande stelposten prijsstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meicirculaire 2018 ter beschikking komt zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren over de uitkomsten van deze circulaire en zullen wij de bestaande stelposten voor prijsstijgingen aanpassen. Bij de verwerking van de financiële effecten van de meicirculaire 2018 zullen wij ook een raming opnemen voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2022.

10. Personeelslasten

De formatie 2019 wordt geraamd op basis van de formatie 2018. De huidige CAO heeft een looptijd van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. De meicirculaire 2018 geeft kaders aan voor de verwachte loonstijgingen voor de komende jaren. Zoals u hierboven bij het onderdeel prijspeil heeft kunnen lezen is de meicirculaire 2018 nog niet beschikbaar bij het opstellen van deze kadernota. De huidige CAO is verwerkt in de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022. Daarnaast is er voor de jaren 2019 tot en met 2021 rekening gehouden met een verwachte loonstijging van jaarlijks 1%.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meicirculaire 2018 passen wij de bestaande stelposten loonstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meicirculaire 2018 beschikbaar komt zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren over de uitkomsten van deze circulaire en zullen wij de bestaande stelposten voor loonstijgingen aanpassen. Bij de verwerking van de financiële effecten van de meicirculaire 2018 zullen wij ook een raming opnemen voor de verwachte loonstijging voor het jaar 2022.

11. Investeringskredieten en vrijval van investeringen

In de door u in december 2016 vastgestelde financiële verordening artikel 212 heeft u beleidskaders aangegeven hoe om te gaan met investeringen en vrijval van investeringen. Investeringskredieten worden beschikbaar gesteld op basis van een deugdelijke voorbereiding. De ondergrens voor investeringskredieten bedraagt € 25.000. Vrijval in investeringen wordt niet in de exploitatiesfeer ingezet. De ruimte die ontstaat door vrijval van afschrijvingslasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen en als vervanging niet nodig is zal de vrijval van afschrijvingslasten ten gunste komen van de financiële positie. Bij bestuursrapportages wordt bezien of er daadwerkelijk sprake is van vrijval van kapitaallasten.

12. Reserves en voorzieningen

De basis hiervoor vormt de nota reserves en voorzieningen 2018. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 8 maart 2018. Hierbij heeft u besloten de reserve grondexploitaties op te heffen en is de reserve drie decentralisaties omgezet naar een egaliseringsreserve.

13. Reservepositie

De algemene reserve dient ter dekking van de risico's en om incidentele exploitatietekorten op te vangen. De reserve Precariobelasting dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van de heffing van precariobelasting. Samen zijn deze twee reserves onderdeel van de weerstandscapaciteit. Onze reservepositie bedraagt per 31-12-2017 € 16.615.000.

Totaaloverzicht van nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen.

Het nieuwe beleid/nieuwe ontwikkelingen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

Het nieuwe beleid en de nieuwe ontwikkelingen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. Wettelijk: op grond van wettelijke bepalingen noodzakelijk;
2. Coalitieakkoord: op grond van coalitieakkoord noodzakelijk;
3. Onontkoombaar: om het bestaande beleid te kunnen uitvoeren en wat voor de toerusting van de bedrijfsvoering die nodig is om als zelfstandige gemeente adequaat te kunnen functioneren;
4. Ambities: om uitvoering te kunnen geven aan ambities.

NIEUW BELEID EN NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN: DE PROGRAMMA'S, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN						
Omschrijving	Invest.	2019	2020	2021	2022	Cat.
Programma 1 Bestuur en dienstverlening						
Uitbreiding telefonische bereikbaarheid vrijdagmiddag	0	0	6.700	6.700	6.700	2
Programma 2 Openbare orde en veiligheid						
Aanpak ondermijning	0	11.000	11.000	11.000	11.000	2
Programma 3 Fysieke leefomgeving						
Speelruimtebeleid	0	10.000	25.000	40.000	40.000	2
Implementatie Omgevingswet	0	600.000	0	0	0	1
Meerjaren vervangingsplan gemeentelijke essen	0	260.000	0	0	0	3
Projectmatig toezicht, controle en handhaving Wabo-taken	0	75.000	0	0	0	2
Uitvoeringsprogramma NBVVP	2.554.000	843.190	42.160	54.761	61.816	2
Ontsluitingsweg ABC-terrein westelijke richting	0	50.000	0	0	0	2
Uitvoeringsprogramma klimaatnota	0	0	67.000	72.000	64.000	2
Masterplan 'De schatkist van Neder-Betuwe'	0	0	0	0	0	2
Formatieuitbreiding Fysieke pijler	0	33.000	102.330	102.330	102.330	2
Onderzoek ontsluiting Ochten	0	25.000	0	0	0	2
Huisvesting arbeidsmigranten	PM	0	0	0	0	2
Actualisatie GRP	PM	0	0	0	0	1
Verduurzaming openbare verlichting	PM	0	0	0	0	2
Programma 4 Economie						
Regionale bijdrage mobiliteitsonderzoeken	0	23.500	23.500	23.500	23.500	2
Vorbereidende werkzaamheden 'goed ondernemersklimaat'	0	12.500	0	0	0	2
Personele capaciteit begeleiding planvorming veerhaven Ochten	0	15.000	15.000	15.000	15.000	3
Fietsroutenetwerk	0	30.000	0	0	0	2
Gebiedsontwikkeling Kesteren-Zuid	0	500.000	0	0	0	2
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet						
Transparantie in budgetten / uitgaven sociaal domein	0	45.000	0	0	0	2
Vrijwilligersbeleid	0	0	70.000	70.000	70.000	2
Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn						
Accommodatiebeleid Dodewaard / Herontwikkeling De Eng	500.000	5.000	17.375	17.250	17.125	2
Integraal accommodatiebeleid in dienst van thema Leefbaarheid	0	45.000	45.000	0	0	2
Exploitatie- en huisvestingsproblematieken dorpshuizen	0	0	25.000	25.000	25.000	2
Vernieuwbouw/uitbreiding/achterstallig onderhoud Hervormde school Opheusden	900.000	9.000	44.640	44.280	43.920	2
Integraal huisvestingsplan met betrekking tot scholen (IHP)	1.500.000	15.000	74.400	73.800	73.200	1
Extra veld Voetbalvereniging Kesteren	350.000	8.500	31.600	31.366	31.133	4
Opstellen Sportvisie	0	50.000	50.000	50.000	50.000	2
Stimulering maatschappelijk rendement	500.000	4.500	54.500	54.500	54.500	2
Jongeren op gezond gewicht (JOGG)	0	27.500	27.500	27.500	27.500	2
Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 8 Bedrijfsvoering						
Actualisatie I&A gids 2019	40.000	169.400	45.500	45.420	45.180	3
Een gezonde organisatie	0	225.000	311.000	311.000	311.000	3
Extra garantiebanen creëren	0	42.000	42.000	42.000	42.000	1
Totaal nieuw aangedragen beleid en nieuwe ontwikkelingen	6.344.000	3.134.090	1.131.205	1.117.407	1.114.904	
+ = tekort - = overschot						
Omschrijving	Invest.	2019	2020	2021	2022	Cat.
Categorie 1 Wettelijk	1.500.000	657.000	116.400	115.800	115.200	1
Categorie 2 Coalitieakkoord	4.454.000	1.799.190	611.705	598.821	597.391	2
Categorie 3 Onontkoombaar	40.000	669.400	371.500	371.420	371.180	3
Categorie 4 Ambities	350.000	8.500	31.600	31.366	31.133	4
Totaal	6.344.000	3.134.090	1.131.205	1.117.407	1.114.904	

Totaaloverzicht van ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen

De ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

TOTAALOVERZICHT VAN OMBUIGINGEN, BEZUINIGINGEN EN DEKKINGSVOORSTELLEN IN : DE PROGRAMMA'S, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN				
Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Programma 1 Bestuur en dienstverlening				
Geen	0	0	0	0
Programma 2 Openbare orde en veiligheid				
Geen	0	0	0	0
Programma 3 Fysieke leefomgeving				
Geen	0	0	0	0
Programma 4 Economie				
Geen	0	0	0	0
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg, Participatiewet				
Geen	0	0	0	0
Programma 6 Onderwijs, Sport en welzijn				
Geen	0	0	0	0
Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen				
Ontrekking uit de algemene reserve ter dekking van incidentele uitgaven	-2.607.150	-45.000	0	0
Programma 8 Bedrijfsvoering				
Geen	0	0	0	0
Totaal van ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen	-2.607.150	-45.000	0	0

Tegenover structurele lasten moeten structurele baten staan. Tegenover incidentele lasten mogen incidentele baten staan. Volgens bovenstaand overzicht wordt voorgesteld om € 2.607.150 aan incidentele lasten te dekken uit de algemene reserve voor het jaar 2019 en voor het jaar 2020 een bedrag van € 45.000. Deze incidentele dekking achten wij verantwoord omdat het alle projectmatige voorstellen voor een bepaalde periode betreffen en derhalve geen structurele effecten met zich meebrengen.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S

- Programma 1: Bestuur en dienstverlening
- Programma 2: Openbare orde en veiligheid
- Programma 3: Fysieke leefomgeving
- Programma 4: Economie
- Programma 5: Wmo, jeugdzorg en participatiewet
- Programma 6: Onderwijs, sport en welzijn
- Programma 7: Algemene dekkingsmiddelen
- Programma 8: Bedrijfsvoering

Programma 1: Bestuur en dienstverlening

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Telefonische bereikbaarheid organisatie verbeteren

Wat willen we bereiken?					
A.	Telefonische bereikbaarheid organisatie verbeteren (alle uren van maandag tot en met vrijdag tussen 08:30 en 17:00).				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Uitbreiden formatie KCC om zodoende voldoende capaciteit te hebben om ook de vrijdagmiddag telefonisch bereikbaar te zijn voor onze inwoners en bedrijven.				
Wat mag het kosten?					
Investering	2019	2020	2021	2022	
Uitbreiding formatie KCC	0	0	6.700	6.700	6.700
Totaal	0	0	6.700	6.700	6.700

Mutaties in reserves

Geen

Programma 2: Openbare orde en veiligheid

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Aanpak ondermijning

Wat willen we bereiken?						
A.	Veiligheidspartners gaan gezamenlijk strategisch aan de slag met de aanpak van ondermijning. Op de landelijke veiligheidsagenda staat het onderwerp aanpak van ondermijnende criminaliteit al enkele jaren als prioriteit benoemd. In ons lokaal veiligheidsbeleid stond dit onderwerp tot nu toe niet nadrukkelijk op de agenda en dat dient nu wel te gebeuren. De veiligheidspartners prioriteren samen haar activiteiten om ondermijningscriminaliteit tegen te gaan.					
B.	Verbetering van de gevoelens van veiligheid van de inwoners, ondernemers en bezoekers van Neder-Betuwe.					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Deelname aan het intergemeentelijk projectbureau (IGP) voor de aanpak van ondermijningscriminaliteit in de regio Gelderland-Zuid.					
B1.	Succesvolle aanpakken worden nadrukkelijk gecommuniceerd in de lokale media en op de gemeentelijke website.					
	Toelichting: De deelname aan het IGP houdt in dat op lokaal niveau met lokale en regionale partners samen wordt gekeken naar lokale en gemeentegrens overstijgende casuïstiek. Indien noodzakelijk wordt vervolgens een plan van aanpak opgesteld om tot concrete acties over te kunnen gaan. Voorbeelden van casussen zijn o.a. adresfraude, hennepsteelt, illegale handel, et cetera					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Deelname IGP		0	11.000	11.000	11.000	11.000
Totaal		0	11.000	11.000	11.000	11.000

Mutaties in reserves

Geen

Programma 3: Fysieke leefomgeving

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Speelruimtebeleid

Wat willen we bereiken?						
A.	Kinderen, Jongeren en oudere jongeren kunnen meer bewegen en hebben daar ook meer ruimte voor, in de dorpen en ook bij nieuwprojecten. (coalitieakkoord thema 6.8.)					
B.	Kinderen en jongeren zijn enthousiast om buiten te spelen, doordat zij actief zijn betrokken bij herinrichtingen van bestaande speelplekken. Ze worden ook meer uitgedaagd door de inrichting van speelplekken met 'natuurlijke' inrichtingen. (coalitieakkoord thema 6.8.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A.1.	Opstellen van een nieuwe speelruimtenota, inclusief uitvoeringsplan.					
A.2.	Rekening houden met aantrekkelijke speelruimte bij nieuwbouwplannen.					
A.3.	Gebruiken –waar mogelijk - van niet gebruikte bouwterreinen als natuurlijke speelruimte.					
B.1	Invulling geven aan voorstellen uit het jeugddebate.					
B.2.	Revitaliseren van de speelterreinen: met uitdaging voor kinderen en jongeren. Deze herinrichting pakken we integraal op (per dorp of kern) met participatie van kinderen en jongeren					
	<p>Toelichting:</p> <p>De huidige speelruimtenota is gericht op enkel beheer van speelplekken; ook zijn de uitgangspunten en gegevens gedateerd. Het coalitieakkoord is duidelijk in zijn ambities en acties: Betrekken van kinderen en jongeren bij de uitvoering en revitaliseren. Hiervoor is een nieuwe Speelruimtenota vereist, omdat het huidige plan niet meer aansluit bij de nieuwe ambities van de raad. Ook is in het huidige budget geen mogelijkheid voor participatietrajecten met jongeren of ouders. Daarnaast vraagt het revitaliseren van bestaande speelplekken om aanvullend budget.</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Opstellen nieuwe Speelruimtenota		0	10.000	0	0	0
Budget voor participatietrajecten		0	0	10.000	10.000	10.000
Revitaliseren speelplekken		0	0	15.000	30.000	30.000
Totaal		0	10.000	25.000	40.000	40.000

Implementatietraject omgevingswet

Wij willen bereiken:	
A.	Stapsgewijs willen we toewerken naar het werken met de nieuwe Omgevingswet die in 2021 in werking treedt. We willen de ruime mogelijkheid die de wet biedt om lokale keuzes te maken, benutten. Geheel in de geest van de Omgevingswet willen we daarom de vraag van de 'klant' leidend laten zijn. Verder willen we al het beleid voor de fysieke leefomgeving integraal tot stand laten komen.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	<p>In 2018 bepalen we onze ambities met de wet en verkennen we wat daarvoor nodig is. Dit werken we uit in plannen van aanpak voor verschillende onderdelen. Ook maken we een begin met de uitvoering ervan. In 2019 en verder loopt de uitvoering door. We plaatsen als kanttekening dat het implementatietraject zo omvangrijk is dat afhankelijk van de nog te bepalen ambities en uitgangspunten denkbaar is dat we op de hierna te noemen onderdelen als tussenstap eerst een pilot uitvoeren. Verschillende werkgroepen gaan aan de slag met de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het maken van een Omgevingsvisie (het integrale kaderstellende beleidsdocument); - Het maken van een Omgevingsplan (dit is de vervanger van alle bestemmingsplannen en alle andere regelgeving die betrekking heeft op de fysieke leefomgeving); - Het maken van een Omgevingsprogramma (waarin de uitvoering van het beleid wordt geconcretiseerd en gepland). - Het uitlijnen en verbeteren van de processen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving om het vereiste van een integrale afweging (nog beter) te borgen en om de procedures snel, transparant en gebruiksvriendelijk te laten verlopen en om ervoor te zorgen dat besluitvorming digitaal toegankelijk is. - Het opbouwen/verbouwen van ons digitaal informatiehuis zodanig dat op één plek alle informatie over de fysieke leefomgeving samenkomt. - Het bedenken van goede participatietrajecten en het maken van afspraken daarover.
	<p>Toelichting:</p> <p>Bedrag betreft globale inschatting van de invoeringskosten en is gebaseerd op een jaarlijkse bijdrage per inwoner van afgerond € 7,- (bron VNG model; toelichting CIA 18-01-2018). Voor het genoemd bedrag zal een voorziening worden gevormd van waaruit we de verschillende werkzaamheden (exclusief Omgevingsvisie; hiervoor zijn separaat middelen beschikbaar gesteld) zullen financieren. Rekening is gehouden met de (beperkte) middelen die eerder al in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Invoeringskosten Omgevingswet	0	600.000	0	0	0
Totaal	0	600.000	0	0	0

Meerjaren vervangingsplan gemeentelijke essen

Wij willen bereiken:					
A.	Met het uitvoeren van het meerjaren-vervangingsplan, over een termijn van ongeveer 15 jaar, krijgt de gemeente weer een vitaal bomenbestand dat aansluit op het vigerende groenbeleidsplan.				
B.	Het waarborgen van de veiligheid van de burgers.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Het meerjaren-vervangingsplan voor de bestrijding van de essentaksterfte is een praktisch vervangingsplan op tactisch niveau, wat handvatten biedt voor de afweging van prioriteiten voor uitvoer van veiligheids- en beheermaatregelen in de bestrijding van essentaksterfte binnen de gemeente.				
B1.	De essentaksterfte zorgt er voor dat mogelijk 90% van alle gemeentelijk essen zullen afsterven. Het meerjaren-vervangingsplan is gericht op het handhaven van de veiligheid van het essenbestand, op een toekomstbestendige, praktisch uitvoerbare wijze. Het bevat handvatten om in de diverse situaties goed te kunnen overwegen welke van de mogelijke maatregelen het best passend is, mede op basis van prioriteiten ten aanzien van veiligheid, beheerbaarheid en budget. Werkzaamheden stemmen we zoveel mogelijk af op de doelstellingen van de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR). Vervangingen van bomen en laanstructuren voeren we uit in overeenstemming met de richtlijnen uit het Groenbeleidsplan.				
	<p>Toelichting:</p> <p>Om voor de veiligheid van onze gemeentelijke bomen te kunnen blijven zorgen en mogelijke besmetting van kweekgoed in het Laanboomcentrum zoveel mogelijk tegen te gaan, is een verdere progressieve aanpak van de aantasting door essentaksterfte belangrijk. Het begrote bedrag zetten we weg in een voorziening van waaruit we de komende jaren de inspectie en vervanging van gemeentelijke essen financieren. In augustus 2018 zal het onderzoek naar de staat van de huidige essenpopulatie worden afgerond. Aansluitend wordt het totaalbeeld inclusief de totaal te verwachten kosten voor de komende 10 jaar geagendeerd voor de raad.</p>				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Vervanging gemeentelijke essen	0	260.000	0	0	0
Totaal	0	260.000	0	0	0

Projectmatig toezicht, controle en handhaving Wabo-taken

Wij willen bereiken:					
A.	Projectmatige uitvoering toezicht, controle en handhaving Wabo-taken				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	In de tweede helft 2018 stellen we een handhavingsbeleid op dat we uitwerken in een uitvoeringsprogramma. Hierin geven we, op basis van een risicoanalyse en rekening houdend met de gestelde prioriteiten, aan welke van de voorgenomen activiteiten de gemeente in enig jaar uitvoert. Op basis van het uitvoeringsprogramma zetten wij externe toezichts- en handhavingscapaciteit in om op projectmatige wijze uitvoering te geven aan het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Voor het eerste jaar van uitvoering (2019) zal een inhaalslag worden gepleegd.				
	<p>Toelichting:</p> <p>Betreft taken op het gebied van de fysieke leefomgeving die buiten het werkprogramma ODR vallen. In 2018 worden aan de hand van een inventarisatie, risicoanalyse en de daaruit voortvloeiende prioritering voorstellen gedaan voor een projectmatige aanpak. Daarmee wordt tevens de schijn van mogelijk willekeurig optreden door de gemeente weggenomen. Vooruitlopend hierop is een inschatting gedaan van de benodigde middelen voor de toezicht- en handhavingstaken o.g.v. Wabo om hiermee in 2019 een inhaalslag te plegen ("wegwerken achterstanden"). Bij de vaststelling van het beleid annex uitvoeringsprogramma zal een voorstel worden gedaan voor de jaarlijks (structureel) benodigde middelen vanaf 2020.</p>				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Uitvoeringskosten projectmatig toezicht, controle en handhaving Wabo-taken	0	75.000	0	0	0
Totaal	0	75.000	0	0	0

Uitvoeringsprogramma NBVVP

Wij willen bereiken:					
A.	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Het oplossen van de knelpunten vanuit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoerplan (actualisatie 2018)				
A2.	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.				
	Toelichting: Voor een onderbouwing van het investeringsbedrag wordt verwezen naar het bijbehorende raadsvoorstel.				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Projecten > € 25.000	2.554.000	12.440	42.160	54.761	61.816
Eenmalige storting projecten < € 25.000	0	830.750	0	0	0
Totaal	2.554.000	843.190	42.160	54.761	61.816

Ontsluitingsweg ABC-terrein in westelijke richting

Wij willen bereiken:					
A.	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Onderzoek van een ontsluitingsweg voor Opheusden, als westelijke ontsluiting van het ABC				
	Toelichting: In 2020 wordt een financieringsvoorstel voorgelegd (zie coalitieakkoord). Voor de kosten die we hiervoor moeten maken vragen we voor 2019 (met mogelijke doorloop naar 2020) een éénmalig krediet aan. Vooralsnog gaan we uit van het investeringsbedrag dat in de studie van 2009 is genoemd (8.500.000,-). Waarbij enerzijds rekening is gehouden met indexering van de kosten en anderzijds het feit dat een gedeelte (rotonde; Bomenlaan) al is/wordt gerealiseerd. Eventuele subsidiemogelijkheden zijn nog niet meegenomen in de berekeningen. Daarom is voor de realisatie de benodigde investering nog p.m. geraamd.				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Voorbereiding(skrediet) t.b.v. uitwerking scenario's naar financieringsvoorstellen; kosten onderzoek naar subsidieverwerving	0	50.000	0	0	0
Aanlegkosten ontsluitingsweg vanaf 2021	P.M.				
Totaal	0	50.000	0	0	0

Uitvoeringsprogramma klimaatnota

Wij willen bereiken:					
A.	Voldoen aan de gemeentelijk onderschreven Klimaatdoelstellingen voor 2020 en 2023				
B.	Klimaatbestendiger maken van de grootste risicolocaties in de directe leefomgeving				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Maatregelen treffen in een breed kader om tot "energiebesparing" te komen bij inwoners; bedrijven; maatschappelijke organisaties, e.a.				
A2.	Uitvoering geven aan de Klimaatnota. Zorgdragen dat binnen Neder-Betuwe een (zo breed mogelijk) pakket van duurzame energie wordt gerealiseerd waarmee de doelstellingen worden behaald.				
B1.	De geconstateerde locaties waar (volgens onze 'Stresstest') de grootste risico's zijn, gaan we proactief aanpakken. Waar mogelijk kijken we of dat (deels) kan meelopen met regulier onderhoud.				
	<p>Toelichting:</p> <p>Opgenomen bedragen zijn een inschatting van de gemeentelijke kosten voor een adequate uitvoering van het lokale klimaatbeleid en het klimaatbestendig maken van de gemeente. Daarbovenop is in de meerjarenbegroting al rekening gehouden met een bedrag van € 25.000,- voor Duurzaamheid. Het uitvoeringsprogramma i.o zal de financiële en personele consequenties meer concreet en inzichtelijk maken. Voor Klimaatadaptatie zullen maatregelen van IVOR en GRP worden opgenomen om integrale meekoppel kansen te benutten. Subsidiemogelijkheden voor Klimaatbeleid zullen, waar mogelijk, worden benut.</p>				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Inwoners, energ.scans; coll. inkoop pv., Coöp.	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Faciliteren bedrijven; scans, platform, ODR	0	12.000	12.000	12.000	12.000
Communicatie plan en Klimaatop en spin off	0	7.000	5.000	5.000	5.000
Implementeren/stimuleren van "gasloos" bouwen	0	10.000	5.000	10.000	10.000
Maatregelen gem. gebouwen (terugverdienmodel)	0	10.000	10.000	10.000	2.000
extern advies en FTE voor uitvoering maatregelen	0	20.000	20.000	20.000	20.000
Wegnemen obstakels ivm afstroming van water	0	25.000	15.000	10.000	10.000
Creëren van afstroming richting watergangen	0	10.000	20.000	30.000	20.000
Verlagen profielen/zones om water-op-sstraat te leiden	0	40.000	25.000	25.000	25.000
Dekking uit nog vast te stellen nieuw GRP		-75.000	-60.000	-65.000	-55.000
Dekking uit stelpost Interbestuurlijk Programma (IBP)		-74.000	0	0	0
Totaal	0	0	67.000	72.000	64.000

Masterplan 'De schatkist van Neder-Betuwe'

Wij willen bereiken:					
A.	Het versterken van de identiteit / DNA van Neder-Betuwe vanuit erfgoed en cultuurhistorie en de zichtbaarheid en economische ontwikkeling van Neder-Betuwe vergroten.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Vanuit een inspiratieboek, kansenkaart en een lange termijn visie op (gebieds)ontwikkelingen werken we objecten die van belevingswaarde en toekomstwaarde zijn voor Neder-Betuwe uit naar uitvoeringsprogramma's (b.v. Verbeelding Betuwelinie van Opheusden naar Ochten). Meekoppelkansen benutten bij lopende opgaven van derden (dijkversterking, klimaatadaptatie, WaalWeelde) en bij toekomstige initiatieven.				
	<p>Toelichting:</p> <p>Eventuele (aanvullende) gemeentelijke bijdrage ter versterking van de zichtbaarheid en daarmee belevings- en gebruikswaarde van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in onze gemeente zijn vooralsnog p.m. In eerste instantie zetten wij in op bijdragen van derden als "maatschappelijke compensatie" voor (grootschalige) ontwikkelingen op ons grondgebied.</p>				
Wat gaat het kosten?	Investering	2019	2020	2021	2022
Uitvoeringskosten masterplan "Schatkist" (ontwikkelingsmogelijkheden vanuit het perspectief van cultuurhistorie) vooralsnog p.m. in afwachting van oplevering inspiratiedocument annex kansenkaart (najaar 2018)	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

Formatieuitbreiding Fysieke pijler (o.b.v. coalitieakkoord)

Wij willen bereiken:						
A.	Het op basis van -in het uitvoeringsprogramma gestelde- prioriteiten uitvoering geven aan het toezicht op naleving en handhaving van taakonderdelen van de APV en Bijzondere Wetten. Het toezicht willen we vanuit efficiency en effectiviteit op een voor de situatie in Neder-Betuwe passende wijze organiseren.					
B.	Het proactief en gericht organiseren van participatie vanuit de samenleving					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Het geactualiseerde handhavingsbeleid is integraal opgesteld en clustert alle APV / BW toezichts- en handhavingsactiviteiten binnen Neder-Betuwe. Het handhavingsbeleid is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Hierin is, rekening houdend met de gestelde prioriteiten, aangegeven welke van de voorgenomen activiteiten de gemeente in enig jaar uitvoert. Op basis van het uitvoeringsprogramma zetten wij BOA capaciteit in om -geprioriteerd- invulling te geven aan toezicht op naleving en handhaving in de openbare ruimte (APV) en m.b.t. Bijzondere Wetten.					
A2.	Implementatie van de voorkeursvariant voor de organisatie van het toezicht op naleving en de handhaving APV/BW. Dit houdt in de implementatie van de noodzakelijke BOA-capaciteit binnen de gemeentelijke organisatie.					
B1.	Voor het organiseren van participatie vanuit de samenleving is verankering van ambtelijke capaciteit in de eigen organisatie onontbeerlijk. De ambtelijke ondersteuning i.k.v. initieert, faciliteert, clustert en organiseert trajecten in het openbaar groen c.a. met en voor bewoners. Voor de voorgenomen participatietrajecten stellen we een jaarkalender op waaraan we de inzet koppelen.					
	<p>Toelichting:</p> <p>A. Het uitvoeringsprogramma APV/BW rechtvaardigt om minimaal twee eigen BOA's in eigen beheer te hebben. Eén BOA komt voort uit de middelen die al beschikbaar zijn. Voor de tweede BOA doen wij hier een aanvraag. Daarnaast wordt de samenwerking met de gemeente Buren gezocht om gezamenlijk op te trekken. In 2019 huren we een tweede BOA nog in voor een projectmatig toezicht van onderdelen van APPV/BW. Hiervoor zetten we een deel van het budget voor projectmatig toezicht Wabo-taken in. Vanaf 2020 breiden we in eigen huis de BOA formatie structureel uit naar 2 fte.</p> <p>B. Het organisatiebreed samen optrekken met onze inwoners, ondernemers, onderwijsinstellingen en andere 'stakeholders' is bijna vanzelfsprekend geworden. Het coalitieprogramma vraagt hierom (o.a. thema 3.2), IVOR stelt het als basis, groenprojecten vinden hun weg. Om al deze trajecten op weg te helpen, de gesprekken met de inwoners aan te gaan en de successen te laten groeien is er ambtelijke capaciteit nodig. Zonder ambtelijke verankering halen wij nooit optimaal resultaat uit participatie.</p>					
Wat gaat het kosten		Investering	2019	2020	2021	2022
BOA (1 fte, schaal 9)		0	0	69.330	69.330	69.330
Ambtelijke ondersteuning openbaar groen:		0	33.000	33.000	33.000	33.000
Medewerker participatie (0,5 fte schaal 9)						
Totaal		0	33.000	102.330	102.330	102.330

Onderzoek ontsluiting Ochten

Wij willen bereiken:						
A.	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.					
B.	Recreatiemogelijkheden en daarmee economische groei en arbeidsplaatsen scheppen door initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te faciliteren.					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Onderzoek naar de mogelijkheden van een rechtstreekse ontsluiting van het bedrijventerrein Bonegraafseweg te Ochten, buiten de dorpskern Ochten om.					
B1.	Door het vrachtverkeer vrij maken van de Waalbandijk te Ochten het mogelijk maken van een gastvrije Waalbandijk/dorpsboulevard.					
	<p>Toelichting: In het coalitieakkoord is een onderzoek naar een betere ontsluiting van Ochten-Oost/-Noord opgenomen. Tevens is aangegeven dat er bij de dijkverzwaring van de Waalbandijk aangehaakt moet worden om diverse vormen van overlast tegen te gaan op de dijk. Vandaar dat er een onderzoek wordt gestart naar de mogelijkheden van een oostelijke ontsluiting van Ochten op de N233.</p>					
Wat gaat het kosten		Investering	2019	2020	2021	2022
Onderzoekskosten ontsluiting Ochten		0	25.000	0	0	0
Totaal		0	25.000	0	0	0

Huisvesting arbeidsmigranten

Wij willen bereiken:					
A.	Het komen tot een oplossing voor het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten.				
B.	Het opstellen van een beleidskader.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	De oplossing voor het huisvestingsvraagstuk ligt in de zogenaamde driehoek van gemeente(n), huisvesters en werkgevers. Hiertoe overleg voeren tussen deze partijen, met als doel gemeenschappelijk gedragen plannen te ontwikkelen.				
B1.	Inzicht verwerven in: <ul style="list-style-type: none"> • De omvang van de huisvestingsopgave; • De aanwezigheid van voor huisvesting geschikte locaties/ objecten; • De wijze van financiering. 				
<p>Toelichting: Het streven is duidelijkheid te geven over de wijze waarop arbeidsmigranten gehuisvest mogen worden. Hiertoe zullen alle aspecten van het vraagstuk in beeld gebracht moeten worden (ruimtelijk, economisch, sociaal), en zullen oplossingsrichtingen aangedragen moeten worden. Hierbij geldt dat ook op regionale schaal tot afstemming gekomen zal moeten worden. Rol gemeente is regisserend en faciliterend waarbij uitgangspunt is dat gemeente vooral haar publiekrechtelijke rol pakt.</p>					
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Het plan van aanpak (2e helft 2018) geeft inzicht in de benodigde financiële en personele middelen, gekoppeld aan de doelstellingen en beoogde resultaten.	PM				
Totaal	0	0	0	0	0

Actualisatie GRP

Wij willen bereiken:					
A.	Het geactualiseerde GRP bied de beheerder de komende 5 jaar een leidraad voor het opstellen van een specifiek jaarplan voor het uitvoeren van de taken voor het in stand houden en verbeteren van het afvalwatersysteem.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Met een separaat uitvoeringsplan wordt flexibiliteit bereikt en ruimte geschapen in de wijze van invulling van doelen en ambitie naar uitvoering. Het uitvoeringsprogramma van het GRP geeft richting over inhoud en opzet zoals in het GRP is vastgesteld conform de wettelijke verplichtingen volgens de Omgevingswet en Waterwet.				
<p>Toelichting: Omdat ten tijde van het opstellen van de kadernota de financiële consequenties van het geactualiseerde GRP nog niet volledig in beeld zijn willen wij een vooraankondiging doen dat het GRP gelet op klimaatadaptatie, de stresstest, duurzaamheid een stijging laat zien. Het GRP zal in Q 4 – 2018 worden geagendeerd voor de raad.</p>					
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Actualisatie GRP	PM				
Totaal	0	0	0	0	0

Verduurzaming openbare verlichting

	Wij willen bereiken:					
A.	Verduurzaming openbare verlichting.					
	Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Het vervangen van de armaturen voor ledverlichting.					
	<p>Toelichting:</p> <p>In het kader van de nieuwe BBV regeling is de voorziening openbare verlichting opgeheven en moeten wij investeringen vroegtijdig melden om tijdig tot vervanging over te kunnen gaan. In 2016 is er een aanvang gemaakt met de verduurzaming van de openbare verlichting. Het betreft hier het vervangen van alle armaturen ouder dan 20 jaar voor duurzame en energiezuiniger led-verlichting. Dit is ca. 25 procent van het geheel areaal. Eind 2018 wordt het eerste trancé afgerond en geëvalueerd.</p> <p>Als de evaluatie positief uitvalt moeten wij ook stappen zetten om het resterende areaal te verduurzamen. Een inschatting laat zien dat de investeringen vanaf 2020 (bij een afschrijving van 30 jaar) rond de € 44.000,- per jaar zal liggen. Wij komen in het vierde kwartaal 2018 met een advies voor verdere duurzame investeringen voor de rest van het areaal.</p>					
	Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
	Verduurzaming openbare verlichting	PM				
	Totaal	0	0	0	0	0

Mutaties in reserves

Geen

Programma 4: Economie

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Regionale bijdrage mobiliteitsonderzoeken

Wij willen bereiken:						
A.	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Samenwerken met regio gemeenten voor een bereikbare regio.					
B1.	Lobbyen voor een veilige en zo mogelijk filevrije A15.					
<p>Toelichting: Het is noodzakelijk om voor aankomende jaren 2019 t/m 2022 in de begroting van elke gemeente van de Regio Rivierenland een bedrag van € 1 / inwoner / jaar op te nemen voor de noodzakelijke bijdragen aan o.a. de verschillende A15 en A2 mobiliteitsonderzoeken. Op deze wijze wordt een tijdelijk Regio Rivierenland mobiliteitsfonds gevuld. Duidelijk is dat, als de regio invloed wil uitoefenen d.m.v. participeren in dergelijke trajecten, er ook financieel bijgedragen zal moeten worden.</p>						
Wat gaat het kosten		Investering	2019	2020	2021	2022
Regionale mobiliteitsonderzoeken		0	23.500	23.500	23.500	23.500
Totaal		0	23.500	23.500	23.500	23.500

Vorbereidende werkzaamheden goed ondernemersklimaat

Wij willen bereiken:						
A.	Plaatsing van Neder-Betuwe in de bovenste helft van de ranglijst MKB-vriendelijke gemeente.					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Opstellen Plan van Aanpak met: <ul style="list-style-type: none"> - 0-meting ondernemerstevredenheid o.b.v. enquête 2018 - Analyse knelpunten en voorstellen actiepunten verbeteren ondernemersklimaat - Uitvoering actiepunten ter verdere verbetering ondernemersklimaat 					
A2.	In 2019/2020 aanmelden voor deelname aan de verkiezing MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland en het uitzetten van de peiling / vragenlijst onder ondernemers.					
<p>Toelichting: De kosten hebben betrekking op het opstellen van een Plan van Aanpak, het uitvoeren van mogelijke actiepunten ter bevordering van een goed ondernemersklimaat en tot slot de kosten voor deelname aan de verkiezing MKB-vriendelijkste gemeente (incl. kosten van peiling / vragenlijst / verkiezing).</p>						
Wat gaat het kosten		Investering	2019	2020	2021	2022
Opstellen Plan van aanpak en uitrol t.b.v. MKB vriendelijkste gemeente		0	12.500	0	0	0
Totaal		0	12.500	0	0	0

Personele capaciteit begeleiding planontwikkeling c.a. veerhaven

Wij willen bereiken:					
A.	Een kwaliteitsimpuls van het gebied Veerhaven Ochten en omgeving die inzet op versterking van recreatie & toerisme en belevingswaarde voor bewoners, recreanten en bezoekers.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Begeleiden van de planontwikkeling van het gebied in samenhang met de aangrenzende gebiedsontwikkelingen (Willemspolder en Gouverneurspolder).				
A2.	Het benutten van meekoppelkansen bij lopende opgaven (Dijkversterking, WaalWeelde, Deltaprogramma, ontwikkeling Gastvrije Waaldijk).				
A3.	Inzetten op verbinding van de gebiedsontwikkeling met een economische meerwaarde voor het dorp Ochten.				
	Toelichting: Het bedrag is indicatief en betreft een aanvulling / extra inzet van capaciteit / deskundigheid. Reden is de complexiteit en integraliteit van een bredere gebiedsontwikkeling en onze wens om zoveel mogelijk meekoppelkansen te benutten. N.B. i.c. is geen kostenverhaal mogelijk.				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Begeleidingskosten planvorming Veerhaven, Ochten (intern/extern)	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	0	15.000	15.000	15.000	15.000

Fietsroutenetwerk

Wij willen bereiken:					
A.	Een doorontwikkeling van het huidige regionale fietsroutenetwerk dat sinds 2009 bestaat.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Een gemeentelijke bijdrage leveren voor de update van het netwerk en ter afkoop van beheer en onderhoud van het fietsroutenetwerk voor een periode van 10 jaar, ingaande 1 mei 2019.				
	Toelichting: Met de cofinanciering van betrokken partners verzorgt Uit@waarde aanpassingen in het netwerk, de actualisatie en vervanging van kaartbeelden en panelen langs de route. Tevens verzorgt Uit@waarde de komende 10 jaar het beheer en onderhoud. De gemeentelijke bijdragen zijn gerelateerd aan het aantal inwoners per gemeente. Uitgangspunt is afgerond 24.000 inwoners en € 1,25 per inwoner (€ 0,36 per inwoner voor update netwerk en € 0,89 per inwoner voor 10 jaar beheer en onderhoud). Uitgangspunt hierbij is dat de provincie voor de helft bijdraagt aan de totale kosten voor de update van het fietsroutenetwerk.				
Wat gaat het kosten	Investering	2019	2020	2021	2022
Eénmalige kosten update fietsroutenetwerk en afkoop beheer en onderhoud	0	30.000	0	0	0
Totaal	0	30.000	0	0	0

Gebiedsontwikkeling Kesteren Zuid

Wij willen bereiken:						
A.	Een robuuste en toekomstbestendige openbare ruimte in de Hoofdstraat in Kesteren, aansluitend op het reeds gerealiseerde noordelijke deel van de Hoofdstraat.					
B.	Uniformiteit in kwaliteit en uitstraling in de openbare ruimte die kansen biedt voor verdere gewenste ontwikkelingen in het kader van de winkelconcentratie/vitalisering van centrumgebieden.					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	In overleg met belanghebbenden en omwonenden een tracé ontwerpen met aandacht voor optimale inrichting van parkeerplaatsen ten behoeve van aanwezige en nieuwe winkels.					
B1.	Op basis van het voorkeurstracé uitvoering begin Q2 2019.					
	<p>Toelichting: Recent is de nieuwe Plus supermarkt in Kesteren open gegaan. Tevens is de bijbehorende openbare ruimte in de Hoofdstraat en Stationsstraat volledig vernieuwd. Het zuidelijk deel van de Hoofdstraat voldoet voor wat betreft de openbare ruimte niet meer aan de kwaliteitseisen die gesteld mogen worden aan kerngebieden. Om te komen tot een betere benutting van de openbare ruimte die tevens kansen biedt voor nieuwe ontwikkelingen (herontwikkeling oude Spar locatie) is het laten aansluiten van het zuidelijk deel van de Hoofdstraat op het reeds nieuw ingerichte noordelijke deel zeer gewenst en noodzakelijk. N.B. In het investeringsbedrag is nog geen rekening gehouden met een provinciale subsidie ('Steengoed Benutten') en evenmin met bijdragen vanuit de lokale ondernemers.</p>					
Wat gaat het kosten		Investering	2019	2020	2021	2022
Herinrichting Hoofdstraat, Kesteren Zuid		0	500.000	0	0	0
Totaal		0	500.000	0	0	0

Mutaties in reserves

Geen

Programma 5: Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Transparantie in budgetten/uitgaven sociaal domein

Wat willen we bereiken?						
A.	Om de processen in het Sociaal domein te verbeteren is voldoende transparantie van budgetten en uitgaven noodzakelijk. (coalitieakkoord thema 5.2.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Uitvoeren plan van aanpak om te komen tot een financieel evenwicht binnen het sociaal domein en streven naar voldoende buffer om schommelingen op te vangen. De zorggelden (3D) blijven geoormerkt.					
A2.	Uitsplitsen van uitgaven naar werkelijk bestede zorg en de uitvoeringskosten (eigen personeel en inhuur).					
A3.	Sturen op resultaat en de monitoring daarvan.					
<p>Toelichting: Aan genoemde acties wordt op dit moment al hard gewerkt en wordt opgepakt binnen de bestaande capaciteit. Zie hiervoor de overdrachtsdocumenten 9 (Uitvoeringsplan Wmo/Jeugd/Welzijn en 11 (project naar financieel evenwicht sociaal domein). Op basis van de huidige inschatting zijn de budgetten voor de 3 decentralisaties vanaf 2018 toereikend om ervoor te zorgen dat de daadwerkelijke ondersteuning en begeleiding blijvend kan worden geboden aan burgers. Om ervoor te zorgen dat de budgetten toereikend blijven zullen wij aan de voorkant moeten blijven sturen. Hiervoor is een goed inzicht nodig in preventieve inzet en de zorg en ondersteuning en de effecten hiervan. Om dit inzicht te krijgen zijn wij gestart met een traject om beter te kunnen sturen en monitoren. De kosten voor dit traject zijn reeds opgenomen binnen de begroting, maar om dit structureel goed in te bedden is extra geld nodig. Hoeveel en wat zal blijken uit het te doorlopen traject, maar gezien ontwikkelingen in andere gemeenten is de kans aanwezig dat hier een persoon nodig is die de tijd en expertise heeft om zich volledig te richten op het sturen op resultaat en de monitoring daarvan. Een eerste schatting is dat hier 24 uur per week voor nodig is. Vooral nog wordt uitgegaan van 1 jaar. Vervolgens zal worden bezien in hoeverre dit een structureel karakter moet krijgen. Een eventueel voorstel daartoe zal dan bij de Kadernota 2020 worden gedaan. Deze incidentele uitgave zal worden gedekt uit de algemene reserve.</p>						
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Uitbreiding formatie met 24 uur per week		0	45.000	0	0	0
Totaal		0	45.000	0	0	0

Vrijwilligersbeleid

Wat willen we bereiken?						
A.	Ondersteunen en waarderen van inzet van vrijwilligers en mantelzorgers (coalitieakkoord thema 6.4. en 6.9.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Beschikbaar stellen van budget voor activiteiten en ondersteuning					
<p>Toelichting: Mantelzorg en vrijwillige inzet zijn in onze huidige maatschappij niet meer los van elkaar te zien. Vrijwilligerswerk richt zich steeds meer op zorg en welzijn en niet alleen meer op het vrijwilligerswerk bij (sport)verenigingen en/of vrijwilligersorganisaties. Vanuit de Wmo 2015 en vanwege "de Kanteling" wordt een steeds groter beroep op vrijwillige inzet gedaan. Van onze inwoners wordt verwacht dat zij, op het moment dat zij hulp of ondersteuning nodig hebben, eerst in hun sociale netwerk kijken of hun familie, kennissen, vrienden of burens kunnen helpen. Daarnaast worden er steeds meer vrijwilligers ingezet om (lichte) ondersteunings- en zorgtaken uit te voeren. Dit vraagt er om mantelzorgbeleid en beleid op het gebied van vrijwillige inzet als één geheel te ontwikkelen om zo elkaar te kunnen versterken. Dit vraagt om een extra impuls. Vooral nog wordt uitgegaan van een indicatief bedrag van € 70.000 vanaf 2020.</p>						
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Impuls vrijwilligersbeleid		0	0	70.000	70.000	70.000
Totaal		0	0	70.000	70.000	70.000

Mutaties in reserves

Geen

Programma 6: Onderwijs, sport en welzijn

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Accommodatiebeleid Dodewaard/Herontwikkeling De Eng

Wat willen we bereiken?					
A.	Leefbaarheid van de Kern Dodewaard te behouden en te versterken (coalitieakkoord thema 5.1.)				
B.	Realiseren van de taakstellende bezuiniging op de sport van € 58.500				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Faciliteren van het kern Dodewaard en het dorpsbestuur in de ontwikkeling van een nieuw dorpsbestuur, waarbij sporthal De Eng wordt betrokken. Dorp en dorpsbestuur werken samen in een klankbordgroep en werkgroep. Deze overleggen zijn stimulerend voor het dorp om nu en in de nabije toekomst af te stemmen over verdere ontwikkeling van de leefbaarheid van het dorp.				
B1.	Ondersteunen van het dorpsbestuur in de ontwikkeling van een plan voor een dorpsbestuur waar De Eng onderdeel van is. Mocht dit plan niet de benodigde bezuiniging tot gevolg hebben, dan wordt door de gemeente nader onderzocht of deze bezuiniging op een andere manier in De Eng te realiseren is.				
<p>Toelichting:</p> <p>De stichting Ons Dorpsleven in Dodewaard heeft aangegeven het dorpsbestuur te willen sluiten per 31-12-2018, maar openstelling tot aan een nieuwe situatie is bespreekbaar. Het dorpsbestuur is inmiddels vernieuwd en is vooral gericht op een toekomstige situatie. De locatie hiervoor is nog niet definitief bepaald, maar er is een sterke voorkeur vanuit het dorp voor nabij sporthal De Eng. Een mogelijkheid is medegebruik van De Eng als dorpsbestuur. De Eng is structureel onderbezet en kampt met een fors exploitatietekort. De enige mogelijkheid om de laatst overgebleven bezuinigingstaakstelling op sportaccommodaties te behalen is het afstoten van een deel van De Eng. Dit kan niet op draagvlak rekenen van de bevolking. De gemeente en de bibliotheek hebben de intentie om herhuisvesting van de bibliotheek in of nabij de Eng te realiseren. De bibliotheek wordt als belangrijke drager gezien van een toekomstig dorpsbestuur in Dodewaard.</p> <p>Na een brede bijeenkomst in Dodewaard is zicht op de ruimtebehoefte bij de gebruikers. Dit inzicht vormt ook de basis om tot een haalbare gebruiksexploitatie te komen. Ook de noodzaak van een actief bestuur, samenwerking tussen de verenigingen en een team vrijwilligers is onderwerp van discussie voor een succesvol dorpsbestuur. Een afvaardiging van de bevolking (de klankbordgroep) gaat onder leiding van DKK (De Kleine Kernen) een plan opstellen voor een dorpsbestuur nabij De Eng, met de geconstateerde ruimtebehoefte en een gebruiksrooster als basis.</p> <p>Daarbij is vanuit de gemeente aangegeven dat het beleid is, dat dorpsbestuuren de verantwoordelijkheid en eigendom zijn van het dorp. Een kostendekkende exploitatie van het dorpsbestuur door Dodewaard is daarbij het uitgangspunt. Een jaarlijkse bijdrage van de gemeente in het exploitatietekort van het dorpsbestuur is niet mogelijk. De gemeente wil een forse bijdrage bij het gebouw doen, en de bewoners ondersteunen bij onderzoek naar het beter benutten en exploiteren van sporthal De Eng. Bij voorkeur wordt sport en het verenigingsleven in één gebouw ondergebracht, waarbij ook gezocht kan worden naar commerciële partijen die als economische dragers kunnen dienen. Kortom: de gemeente kan een (eenmalige) investering in het gebouw toezeggen, mits de gebruiksexploitatie sluitend is.</p> <p>Eind mei zal het plan door de klankbordgroep worden gepresenteerd aan de inwoners van Dodewaard. De voorlopige planning ziet er als volgt uit, maar is afhankelijk van dorpsbestuur en medewerking van bewoners en verenigingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ruimtebehoefte en gebruiksexploitatie: 2e kwartaal 2018. 2. Uitwerken plan en terugkoppelen aan betrokkenen en aan raad: 2e/3e kwartaal 2018; 3. Besluitvorming definitief programma door college en raad: 4e kwartaal 2018/1e kwartaal 2019. <p>Het risico is aanwezig dat de raad niet besluit tot het afstoten van een deel van de sporthal. Dan is de taakstellende bezuiniging van € 58.500 niet realiseerbaar. Als de sporthal niet wordt herontwikkeld moet in ieder geval voor de bibliotheek en misschien enkele andere functies ruimte worden gevonden. Als die functies bij de sporthal moeten worden ondergebracht moet rekening worden gehouden met een uitbreiding van 200 tot 300 m². Dat vergt een investering van € 400.000 tot € 600.000 (gemiddeld € 2.000 per m²). Op het moment dat een deel van de sporthal wordt gebruikt voor een andere maatschappelijke functie, zullen ook de nodige aanpassingen (muur, ramen, verdiepingsvloer, lift e.d.) moeten worden gedaan. Ook dit vergt een investering.</p>					
Wat mag het kosten?					
Investering	2019	2020	2021	2022	
Investering in Dodewaard	500.000	5.000	17.375	17.250	17.125
Totaal	500.000	5.000	17.375	17.250	17.125

Integraal accommodatiebeleid in dienst van het thema Leefbaarheid

Wat willen we bereiken?	
A.	<p>Een doelmatig accommodatiebeleid dat aansluit op de behoeften van inwoners en maatschappelijke partijen. Accommodaties moeten zelfvoorzienend zijn. (coalitieakkoord thema 5.1.)</p> <p>Accommodaties zijn ons middel om de leefbaarheid in alle kernen te vergroten. Voor een integraal accommodatiebeleid, in dienst van leefbaarheid, is het ook nodig afstemming te zoeken met flankerende beleidsterreinen (economie, verkeer, groen, wonen, speelplekken). Vanuit accommodatiebeleid zoeken we de verbinding, om een breed antwoord te kunnen geven op de behoefte van dorpen en hun bewoners.</p> <p>Daarbij denken we ook meteen aan verbinding met de IVOR (integrale visie openbare ruimte) en de daarbij afgesproken aanpak, met speciale aandacht voor bewonersparticipatie.</p>
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	<p>Vormgeven van het accommodatiebeleid en met name het uitvoeringsplan. De uitdaging is om dit integraal op te pakken. (in de breedte en in de diepte)</p> <p>Integraliteit voor accommodatiebeleid vraagt om koppelingen of verbindingen te maken. Voorstel is om vanuit accommodatiebeleid, een proces te starten waarbinnen een aantal beleidsterreinen aan elkaar gekoppeld worden om daarmee voor elke kern/ dorp een eigen actieplan te maken. Zo'n actieplan geldt dan voor 2 jaren. Leefbaarheid is daarbij het overkoepelende thema. De gemeente gaat actief het contact met de dorpen opzoeken, waarbij deelname van bewoners en gemeenschapszin voor de eigen leefomgeving wordt bewerkstelligd (effect). We starten daarbij met opstellen van een eigen stappenplan:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Opstellen van een heldere opdracht, met afbakening.2. Dorp kiezen, contact leggen met dorpsbewoners en eerste peiling houden, beleidsterreinen kiezen voor dit dorp.3. Een SWOT-analyse maken voor deze kern.4. In onderdelen de aandachtspunten bespreken met bewoners en kijken naar oplossingen of maatregelen.5. Een concreet actieplan per dorp opstellen.
	<p>Toelichting: Het gaat om de verdere vormgeving van het in 2014 ingezette accommodatiebeleid samen met de belanghebbenden. Daarbij gelden de volgende kaders uit het coalitieakkoord:</p> <ul style="list-style-type: none">• Integraal accommodatiebeleid voor alle zes de kernen met voorafgaand een helder plan van aanpak;• Aandacht voor pleinfuncties in iedere kern;• Inwoners maximaal betrekken;• Sluitende exploitatie• Investering in nieuwbouw is taak van de gemeente.• Accommodaties zijn duurzaam en flexibel inzetbaar. <p>Aanvullende kaders:</p> <ul style="list-style-type: none">• Elk dorp in de gemeente Neder-Betuwe is uniek, onze aanpak moet dan ook kerngericht zijn. Er is geen stempel dat we op elk dorp willen leggen.• Onze handreiking, samenwerking met elk dorp, is op vrijwillige basis (geen animo, dan geen traject)• Voor elk dorp bepalen we samen met bewoners de lokale actuele vragen en daarmee de beleidsterreinen die meedoen in een traject.• Bewoners betrekken, dankzij deelname, zorgt voor verantwoordelijkheid en cohesie.• Afstemming met Fysieke Pijler over aanpak (we willen dorpen niet overvragen) <p>Wat gaan we niet doen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Dorpsontwikkelingsplannen maken• Dorpsraden initiëren• Langjarige plannen opstellen• Dorpen blij maken met beloften/aanbiedingen (afweging budget versus ambities). <p>Definitie Leefbaarheid:</p> <ol style="list-style-type: none">1. De kwaliteit van de fysieke woonomgeving2. Het aanbod aan voorzieningen, aan maatschappelijke accommodaties3. De sociale samenhang / betrokkenheid <p>Wat willen we dan van bewoners weten?</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hoe ziet u de toekomst als dorp en wat zijn daarin belangrijke opgaven op het terrein van leefbaarheid (b.v. voorzieningen, spelen/recreëren, groen en verenigingsleven)?2. Wat maakt uw dorp uniek voor wat betreft leefbaarheid? Wat zijn de gemeenschappelijke belangen en koppelkansen tussen uw dorp, de andere dorpen in uw omgeving, onze gemeente?

	3. Wat ziet u als de toekomstige rolverdeling, tussen eigen verantwoordelijkheid en de gemeente of juist andere partijen?				
	Voor het opstellen van dit plan moet extra capaciteit worden ingehuurd. Dit wordt geschat op € 45.000 (24 uur per week gedurende twee jaar). Het bedrag van € 90.000 zal ten laste van de algemene reserve worden gebracht.				
Wat mag het kosten?	Investering	2019	2020	2021	2022
Externe inhuur t.b.v. opstellen plan	0	45.000	45.000	0	0
Totaal	0	45.000	45.000	0	0

Exploitatie- en huisvestingsproblematieken dorpshuizen

A.	De leefbaarheid van de kernen behouden en versterken door het in stand houden van de dorpshuisfuncties. (coalitieakkoord thema 5.1.)				
	Wat gaan we ervoor doen?				
A1.	Op basis van de gehouden inventariseren in overleg met de dorpshuisbesturen bezien welke mogelijkheden/oplossingen voor handen zijn om te komen tot een toekomstige gezonde exploitatie.				
	<p>Toelichting:</p> <p>Op basis van de inventarisatie wordt aangegeven op welk gebied zich een probleem voordoet. In zijn algemeenheid blijkt uit de inventarisatie het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dalende inkomsten uit het gebruik van het dorpshuis door teruglopende ledenaantallen bij verenigingen. Daardoor ontstaan de volgende problemen: <ul style="list-style-type: none"> ○ noodzakelijk investeringen in het onderhoud worden uitgesteld of zeer beperkt uitgevoerd, ○ er is beperkte financiële ruimte om geld te reserveren voor lange termijn investeringen, waardoor bijvoorbeeld investeringen in duurzaamheid niet door de dorpshuizen kunnen worden gedaan; ➤ Moeite om voldoende vrijwilligers te betrekken om de bemensing van het dorpshuis te waarborgen of te besturen. Een dorpshuis heeft bij de noodzaak van een traject/ontwikkeling zelf niet de mogelijkheid of kennis van zaken om dit op te pakken. ➤ Onvoldoende kunnen exploiteren van de horeca, doordat de dorpshuizen worden aangemerkt als paracommerciële instelling. <p>Op dit moment is een bedrag van circa € 13.000 beschikbaar voor vrijwilligersbijdrage. Afhankelijk van besluitvorming moet rekening worden gehouden met extra kosten voor beide exploitaties. Anders zullen er zeker dorpshuizen moeten sluiten. Indicatief is uitgegaan van een bedrag van € 25.000 vanaf 2020.</p>				
A.	De leefbaarheid van de kernen behouden en versterken door het in stand houden van de dorpshuisfuncties. (coalitieakkoord thema 5.1.)				
Wat mag het kosten?	Investering	2019	2020	2021	2022
Huisvesting/exploitatie dorpshuizen	0	0	25.000	25.000	25.000
Totaal	0	0	25.000	25.000	25.000

Vernieuwbouw/uitbreiding onderhoud Hervormde school Opheusden

Wat willen we bereiken?						
A.	Zorgdragen voor een adequate huisvesting van het onderwijs. (coalitieakkoord thema 6.1.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	De aanvraag van het school bestuur van de Stichting scholen met de Bijbel in de Betuwe (SSBB) m.b.t. vernieuwbouw, uitbreiding en inhaal van achterstallig onderhoud van de hervormde school in Opheusden beoordelen.					
	<p>Toelichting:</p> <p>Van het schoolbestuur is een gecombineerde aanvraag voor vernieuwbouw, uitbreiding en inhaal van achterstallig onderhoud. Het schoolbestuur meent dat de school recht heeft op vernieuwbouw conform de genoemde verordening alsmede uitbreiding. Daarnaast meent het schoolbestuur dat er sprake is van achterstallig onderhoud waarvoor de gemeente nog uit de periode dat de gemeente hiervoor verantwoordelijk was. Gezien de hoogte van de investering en het beoogde doel (gebouw geschikt als schoolgebouw voor nog eens 30 jaar) zal een afweging moeten worden gemaakt met (mogelijke) leegstand in de kern Opheusden. Die afweging van ontwikkeling zal worden genomen in een op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP) (RAAD/18/2410). Op verzoek van het SSBB is als wel een start gemaakt met het technisch en juridisch beoordelen van de aanvraag voor achterstallig onderhoud. Hiervoor is een separaat voorstel (RAAD/18/2424) gemaakt. Voor vernieuwbouw/uitbreiding wordt – ondanks de afzonderlijke uitgave voor achterstallig onderhoud- nog steeds uitgegaan van het bedrag van € 900.000 vanwege de gestegen bouwkosten. Een integrale inhoudelijke en financiële afweging kan t.z.t. worden gemaakt in relatie tot het Integraal Huisvestingsplan.</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Achterstallig onderhoud		900.000	9.000	44.640	44.280	43.920
Totaal		900.000	9.000	44.640	44.280	43.920

Integraal huisvestingsplan met betrekking tot scholen (IHP)

Wat willen we bereiken?						
A.	Inzicht in de huidige capaciteit aan schoollokalen in combinatie met andere beleidsthema's (o.a. kindfuncties, duurzaamheid e.d.) en spreiding van scholen binnen de gemeente. (coalitieakkoord thema 6.1.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Opstellen van een integraal huisvestingsplan met betrekking tot scholen.					
	<p>Toelichting:</p> <p>Voor het opstellen van het plan worden de volgende stappen ondernomen:</p> <p>Stap 1: De huidige capaciteit van onze basisscholen wordt afgezet tegen de huidige behoefte, alsmede tegen de capaciteit en behoefte in de komende jaren. Daarbij wordt ook de herkomst van de leerlingen per school in beeld gebracht.</p> <p>Stap 2: In deze fase zal aan de raad worden gevraagd welke beleidsthema's bij het IHP worden betrokken. Daarbij wordt gedacht aan ontwikkeling van scholen en kindfuncties en/of duurzaamheid. Ook wordt gekeken of de gemeentelijke ambities met betrekking tot woningbouw effecten hebben op de scholen. Op verzoek van de schoolbesturen worden ook de effecten van "verkeer" van leerlingen over de dorpen heen meegenomen. Een ander zal worden uitgewerkt in een aantal scenario's. (planning 2^e kwartaal 2018)</p> <p>Stap 3: Besluitvorming (planning 4^e kwartaal 2018).</p> <p>De verwachting is dat er verbouwingen noodzakelijk zijn om de diverse functies onder te brengen of dat sprake zal zijn van vervangende nieuwbouw. Als indicatie is een investeringsbedrag van € 1.500.000 aangehouden. Bij de 1^e Berap 2018 wordt een voorstel wordt gedaan om middelen beschikbaar te stellen voor het opstellen van het IHP en de begeleiding van het proces.</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Investering		1.500.000	15.000	74.400	733.000	73.200
Totaal		1.500.000	15.000	74.400	733.000	73.200

Extra veld Voetbalvereniging Kesteren

Wat willen we bereiken?						
A.	Voetbalverenigingen beschikken over voldoende velden, zodat alle leden kunnen trainen c.q. bewegen en kunnen deelnemen aan de voetbalcompetitie. (coalitieakkoord thema 6.3.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Inventariseren welke scenario's mogelijk zijn en voorstel maken voor een gewenste aanpassing of gedeeltelijke herinrichting van het sportpark in Kesteren - in overleg met de voetbalvereniging en de korfbalvereniging.					
	<p>Toelichting: Voetbalvereniging Kesteren is al enkele maanden met ons in overleg over de realisatie van een extra voetbalveld op sportpark De Leede te Kesteren. De berekening van de capaciteitsbehoefte volgens de normen van NOC-NSF, KNVB en VNG wijst uit dat er langdurig een extra veld nodig is.</p> <p>Op 17 september 2009 heeft de gemeenteraad besloten om voor de uitbreiding van de trainingscapaciteit te kiezen voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omzetten deel oefenveld en deel bijveld voetbalvereniging in een kunstgrasveld voor voetbal en volledig ter beschikking stellen aan de voetbalvereniging. • Effectueren van de voorgenomen renovatie van het korfbalveld en wat betreft verenigingsgebruik volledig ter beschikking stellen van de korfbalvereniging. <p>Als voordeel is destijds al geschetst, dat indien vanuit het voetbal concreet behoefte ontstaat aan een derde wedstrijdveld, het korfbalveld in een derde wedstrijdvoetbalveld worden omgezet en er voldoende ruimte resteert om voor het korfbal in de nabijheid van de kleedkamers een zandkunststofveld te realiseren.</p> <p>Toen is rekening gehouden met de mogelijke realisatie van één zandkunststofveld. De planningsnorm korfbal laat inmiddels zien dat er behoefte is aan 2 wedstrijdvoetbalvelden.</p> <p>Op basis van de beschikbare informatie wordt bezien welke scenario's in combinatie met de korfbalvelden haalbaar zijn als het complex anders wordt ingericht. Dat vergt een investering van € 100.000. Als dat niet mogelijk is, komt wellicht een kunstgrasveld in beeld. Dat vergt een investering van circa € 350.000. Voor de berekende kapitaallasten is vooralsnog uitgegaan van de aanleg van een kunstgrasveld, maar dat houdt niet automatisch in dat die voorziening er ook komt. Daarnaast zullen de kosten voor onderhoud met circa € 5.000 toenemen.</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Onderhoudskosten			5.000	5.000	5.000	5.000
Natuurgrasveld / kunstgrasveld		350.000	3.500	26.600	26.366	26.133
Totaal		350.000	8.500	31.600	31.366	31.133

Opstellen Sportvisie

Wat willen we bereiken?						
A.	Formuleren van strategische kaders die randvoorwaarden bevat op tactisch en uitvoerend niveau. (coalitieakkoord thema 6.3.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Opstellen van een sportvisie die wederzijds inzicht verschaft in waar de gemeente nog wel en niet meer verantwoordelijk voor is op het gebied van sport(accommodaties). Daarbij wordt de harmonisatie van de huurtarieven/onderhoudsbijdrage (nieuwe subsidiesystematiek) betrokken.					
	<p>Toelichting: Een nieuwe visie voor de komende jaren biedt duidelijkheid en houvast om beslissingen te nemen op het terrein van sport en bewegen en zorgt voor flexibiliteit en focus in de uitvoering. De sportkoepel heeft hier nadrukkelijk om gevraagd. Dit is ook vastgelegd in het convenant dat in juli 2017 is ondertekend. De sportkoepel zal als vertegenwoordiger van de sportvereniging dan ook intensief betrokken worden bij het tot stand komen van de visie en het uitvoeringsplan.</p> <p>De gewenste planning ziet er als volgt uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plan van aanpak vastgesteld door college (september 2018) 2. Vormen stuurgroep/projectgroep (oktober 2018) 3. Besluitvorming visie/uitvoeringsplan door het college (juni 2019) 4. Vaststelling visie door de raad (oktober 2019) <p>De sportvisie biedt continuïteit en zorgt ervoor dat kansrijke initiatieven ook daadwerkelijk van de grond kunnen komen. Wij houden rekening met maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen die bijdragen aan de effecten van ons sportbeleid op de gemeente en haar inwoners. Binnen de sportvisie en het daarbij behorende jaarlijkse uitvoeringsprogramma, versterken en benutten we de kracht van sport om ook doelstellingen binnen andere beleidsterreinen te behalen. Wij richten ons hierbij op de 4 pijlers: sport- en beweegstimulering, sportaccommodaties, de beweegvriendelijke omgeving en de sportaanbieder. Veelal is bij de opstart van nieuwe initiatieven budget noodzakelijk om sportverenigingen te kunnen ondersteunen of activiteiten te kunnen uitvoeren. Ook kan gedurende het integrale proces tot het opstellen van een sportvisie blijken dat de tijdelijke inhuur van een deskundige noodzakelijk is. In de begroting zijn hiervoor geen middelen opgenomen. Indicatief is rekening gehouden met een bedrag van € 50.000.</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Uitvoeringsplan sportvisie		0	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal		0	50.000	50.000	50.000	50.000

Stimulering maatschappelijk rendement

Wat willen we bereiken?						
A.	Terugdringen van Sociaal Economische Gezondheidsverschillen (SEGV) en bevorderen van sociale omgang en vrijetijdsbesteding. (coalitieakkoord thema 6.3.)					
B.	Ondersteunen van verenigingen/organisaties bij het doen van grote investeringen. (coalitieakkoord thema 6.3.)					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Instellen van een projectsubsidie om de onderlinge samenwerking van verenigingen/organisaties te stimuleren.					
B1.	Verstrekken van garantieleningen en/of duurzaamheidsleningen.					
	<p>Toelichting: Investeren in verenigingen en maatschappelijke organisaties voor maatschappelijk rendement is van belang. De kernactiviteiten van verenigingen en organisaties moeten zelfvoorzienend zijn. Voor activiteiten die als doelstelling hebben de onderlinge samenwerking te stimuleren is het van belang dat daarvoor extra middelen beschikbaar komen, omdat hiervoor binnen de reguliere budgetten/subsidies geen middelen voor zijn. Hiertoe zullen afzonderlijke beleidsregels worden geformuleerd. In aansluiting op het coalitieakkoord is hiervoor vanaf 2020 een bedrag van € 50.000 opgenomen.</p> <p>In de praktijk blijkt, dat veel sportverenigingen niet in staat zijn om grote investeringen te financieren of dat geldverstrekkers garanties willen hebben. Om dit moment speelt dat verenigingen/organisaties willen investeren in duurzaamheid. Voor wat betreft de garantieleningen en /of duurzaamheidsleningen moet worden uitgegaan van een bedrag van € 250.000 of € 500.000. Aangezien het een lening betreft wordt het bedrag weer terugbetaald aan de gemeente. De enige werkelijke kosten betreffen de kosten voor het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en de rente. Dit komt neer op ongeveer € 2.000 tot € 4.500 per jaar.</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Kosten SVn en rente		500.000	4.500	4.500	4.500	4.500
Projectsubsidies i.r.t. samenwerking		0	0	50.000	50.000	50.000
Totaal		500.000	4.500	54.500	54.500	54.500

Jongeren op gezond gewicht (JOGG)

Wat willen we bereiken?						
A.	Alle kinderen en jongeren van 0 tot 19 jaar hebben een gezonde leefstijl (coalitieakkoord thema 5.4. en 6.2).					
Wat gaan we ervoor doen?						
A1.	Deelnemen aan het project Jongeren op gezond gewicht (JOGG)					
	<p>Toelichting:</p> <p>In 2016 heeft het CBS samen met het RIVM en het trimbos instituut onderzoek gedaan naar het aantal inwoners met overgewicht/obesitas in Nederland. Uit dit onderzoek blijkt dat 14 % van de jeugd van 4 tot en met 17 jaar overgewicht heeft, waarvan 2,7 % obesitas. Van de volwassenen heeft 49,2% overgewicht, waarvan 14,2% obesitas. Cijfers laten in de gemeente Neder-Betuwe een nog negatiever beeld zien. Op dit moment zijn in Neder-Betuwe al verschillende partijen actief binnen het terugdringen van overgewicht, waaronder de gemeente, buurtsportcoaches, de GGD, diëtisten, huisartsen, sportverenigingen, scholen en de kinder-/peuteropvang. De huidige aanpak voor de preventie van overgewicht is echter nog te versnipperd, te kortdurend of wordt niet in samenhang uitgevoerd. Ook zouden meerdere beleidsterreinen van de gemeente kunnen bijdragen aan de preventie van overgewicht. Een integrale aanpak zal ervoor zorgen dat de stijgende trend van het percentage kinderen en jongeren van 0-19 jaar met overgewicht en obesitas in Neder-Betuwe omgezet worden in een daling. De JOGG aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht) voorziet hierin.</p> <p>JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) is een bewezen effectieve aanpak (geen project) waarbij iedereen in de gemeente zich inzet om gezond eten, drinken en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Jongeren, hun ouders en hun omgeving staan hierbij centraal. Het is een lokale aanpak waarbij niet alleen ouders en gezondheids-professionals zich bezighouden met het bevorderen van een gezonde leefstijl bij kinderen, maar bijvoorbeeld ook winkeliers, bedrijven, scholen en de gemeente zelf. JOGG richt zich met name op jongeren (jong geleerd is oud gedaan), maar doordat de omgeving van het kind betrokken wordt bij de JOGG aanpak, bereiken we een veel grotere groep.</p> <p>JOGG is opgenomen in het uitvoeringsplan WMO/Jeugd/Welzijn.</p> <p>De planning ziet er als volgt uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opstellen plan van aanpak (maart 2018); 2. Voorlopige besluitvorming raad (28 juni 2018); 3. Definitieve besluitvorming raad (8 november 2018; begrotingsraad); 4. Overeenkomst met JOGG-regisseur (december 2018); 5. Uitwerking concrete doelstellingen (december 2018/februari 2019); 6. Feestelijke kick-off (maart 2019); 7. Start eerste werkgroepen (maart 2019). <p>De gemeente verbindt zich 5 jaar aan JOGG. De jaarlijkse kosten bedragen € 90.000 (regisseur, buurtsportcoaches, landelijke bijdrage aan JOGG en activiteitenbudget). Het grootste deel daarvan kan worden gedekt uit het anders inzetten van beschikbare budgetten (combinatiefuncties, preventief budget, Sport en SEGV) en sponsoring door bedrijven. Per saldo resteert jaarlijks een tekort van € 27.500.</p> <p>Zie voor verdere informatie het raadsvoorstel RAAD/18/02365 (geagendeerd voor de raad van 28 juni 2018)</p>					
Wat mag het kosten?		Investering	2019	2020	2021	2022
Uitvoeringskosten JOGG		0	27.500	27.500	27.500	27.500
Totaal		0	27.500	27.500	27.500	27.500

Mutaties in reserves

Geen

Programma 7: Algemene dekkingsmiddelen

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Geen

Mutaties in reserves

Voorgesteld wordt om de incidentele lasten in deze kadernota 2019-2022 te dekken middels een onttrekking uit de algemene reserve. Het betreft de volgende incidentele lasten:

Overzicht incidentele lasten die gedekt worden door onttrekking algemene reserve					
Omschrijving	Programma	2019	2020	2021	2022
Speelruimtebeleid	3	10.000	0	0	0
Implementatie Omgevingswet	3	600.000	0	0	0
Meerjaren vervangingsplan gemeentelijke essen	3	260.000	0	0	0
Projectmatig toezicht, controle en handhaving Wabo-taken	3	75.000	0	0	0
Uitvoeringsprogramma NBVP	3	830.750	0	0	0
Ontsluitingsweg ABC-terrein westelijke richting	3	50.000	0	0	0
Onderzoek ontsluiting Ochten	3	25.000	0	0	0
Vorbereidende werkzaamheden 'goed ondernemersklimaat'	4	12.500	0	0	0
Fietsroutenetwerk	4	30.000	0	0	0
Gebiedsontwikkeling Kesteren-Zuid	4	500.000	0	0	0
Transparantie in budgetten / uitgaven sociaal domein	5	45.000			
Integraal accommodatiebeleid in dienst van thema Leefbaarheid	5	45.000	45.000	0	0
Actualisatie I&A gids 2019	8	123.900	0	0	0
Totaal voorgestelde onttrekking algemene reserve ter dekking incidentele lasten		2.607.150	45.000	0	0

Programma 8: Bedrijfsvoering

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Actualisatie I&A gids 2019

Wat willen we bereiken?					
A.	Om efficiënt te kunnen werken en de digitale dienstverlening te kunnen waarborgen en uit te breiden is het noodzakelijk applicaties en software up to date te houden.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Vervanging en aanschaf van applicaties en software.				
	Toelichting: Voor een specificatie verwijzen wij u naar de bijlage 'Specificatie actualisatie I&A gids 2019'.				
Wat mag het kosten?	Investering	2019	2020	2021	2022
Actualisatie I&A gids 2019	40.000	169.400	45.500	45.420	45.180
Totaal	40.000	169.400	45.500	45.420	45.180

Een gezonde organisatie

Wat willen we bereiken?					
A.	Een gezonde, compacte en efficiënt werkende organisatie.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	De kwaliteit verhogen en de kwetsbaarheid verminderen.				
	Toelichting: De ambities, zoals verwoord in het coalitieakkoord 'Samen bouwen aan Ruimte voor de Samenleving', zijn groot. Om de organisatie gezond te houden en de kwetsbaarheid structureel te verminderen is een kwaliteitsinjectie in het fundament van de organisatie noodzakelijk. Om de ambities van een gemeente die zelfstandig blijft blijvend waar te maken is een kwalitatief en kwantitatief fundament onontbeerlijk. Het fundament is de kurk waarop de organisatie drijft en is randvoorwaardelijk om de (wettelijke) taken uit te voeren en de doelstellingen te realiseren.				
Wat mag het kosten?	Investering	2019	2020	2021	2022
Oplossen formatieve knelpunten	0	225.000	311.000	311.000	311.000
Totaal	0	300.000	311.000	311.000	311.000

Extra garantiebanen creëren

Wat willen we bereiken?					
A.	Conform landelijk wettelijk beleid mensen met een beperking en/of een afstand tot de arbeidsmarkt een structurele baan (garantiebaan) aanbieden, zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan het reguliere arbeidsproces.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	In 2019 vullen we 40 uur per week aan arbeidsplaatsen in door mensen met een beperking. Dit bovenop de 52 uur per week aan arbeidsplaatsen die al structureel zijn ingevuld binnen de organisatie.				
	Toelichting: Het realiseren van banen voor mensen met een beperking is een wettelijke verplichting. Iedere werkgever met meer dan 25 werknemers heeft deze verplichting. Denk hierbij aan banen voor mensen die onder de Participatiewet vallen, een Wsw-indicatie hebben en Wajongers. De gemeente Neder-Betuwe dient in 2019 voor 92 uur per week aan garantiebanen te hebben ingevuld. Doordat we reeds structureel 52 uur per week in dit kader hebben ingevuld als organisatie dienen we voor 2019 nog 40 uur per week structureel in te vullen. Enerzijds hebben we als gemeente een voorbeeldfunctie om te voldoen aan de wettelijke verplichting, anderzijds legt de centrale overheid werkgevers een boete op wanneer zij niet aan het quotum voldoen op grond van de wettelijke bepalingen. De hoogte van de boete is vastgesteld op € 5.000 per jaar per niet ingevulde garantiebaan van 25,5 uur per week. Het creëren van deze extra arbeidsplaatsen voor in totaal 40 uur betekent een structurele stijging van de personeelslasten ter hoogte van € 42.000. Het quotum waar gemeenten na 2019 aan moeten voldoen is op dit moment nog niet bekend. De kosten die hier aan verbonden zijn zullen t.z.t. op de gebruikelijke wijze worden gemeld.				
Wat mag het kosten?	Investering	2019	2020	2021	2022
Creëren extra garantiebanen	0	42.000	42.000	42.000	42.000
Totaal	0	42.000	42.000	42.000	42.000

Mutaties in reserves

Geen

BESLUITVORMING

Besluitvorming Kadernota 2019-2022

Z/18/056585/RAAD/18/02425

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

Gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie gemeenten, het provinciaal beleidskader Financieel Toezicht en de Financiële verordening Neder-Betuwe 2017 artikel 2 en 3;

B E S L U I T:

1. De kadernota 2019-2022 van de gemeente Neder-Betuwe conform voorliggend ontwerp en met de hierin opgenomen keuzes en uitgangspunten vast te stellen.
2. Het college op te dragen de kadernota 2019-2022 integraal te verwerken in de ontwerpbegroting 2019 en de daarbij behorende meerjarenraming 2020-2022.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 3 juli 2018

De griffier,

De voorzitter

E van der Neut

A.J. Kottelenberg

BIJLAGEN

Verloop weerstandscapaciteit.

Berekening van de weerstandscapaciteit, de financiële risico's, het weerstandsvermogen en het weerstandsratio						
Weerstandscapaciteit	Stand per 31-12-2017	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Reserves:						
Algemene reserve (inclusief € 255.000 Winkelconcentratie Kesteren)	-12.620.000	-11.709.000	-9.101.850	-9.056.850	-9.056.850	-9.056.850
Reserve precariobelasting	-4.250.000	-6.464.000	-7.812.000	-9.160.000	-10.508.000	-10.508.000
Subtotaal – Reserves	-16.870.000	-18.173.000	-16.913.850	-18.216.850	-19.564.850	-19.564.850
Heffingen:						
OZB x)	0	0	0	0	0	0
Leges en andere heffingen x)	0	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien:						
Onvoorzien algemeen	0	-186.000	-186.000	-186.000	-186.000	-186.000
Saldo onvoorzien	0	-186.000	-186.000	-186.000	-186.000	-186.000
Jaarrekeningresultaat:						
Verwachte storting/onttrekking jaarrekeningresultaat T-1	-1.500.000	-42.000	-5.000	-159.000	-478.000	-490.000
Verwacht cumulerend effect voorgaande jaren	0	-1.500.000	-1.542.000	-1.547.000	-1.706.000	-2.184.000
Saldo jaarrekeningresultaat	-1.500.000	-1.542.000	-1.547.000	-1.706.000	-2.184.000	-2.674.000
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	-18.370.000	-19.901.000	-18.646.850	-20.108.850	-21.934.850	-22.424.850
Financiële risico's	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal risico's	8.280.000	10.272.600	11.485.800	12.699.000	13.912.200	13.912.200
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	-18.370.000	-19.901.000	-18.646.850	-20.108.850	-21.934.850	-22.424.850
Saldo weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit minus risico's)	-10.090.000	-9.628.400	-7.161.050	-7.409.850	-8.022.650	-8.512.650
Weerstandsratio	2,2	1,9	1,6	1,6	1,6	1,6
	Ruim	Ruim	Ruim	Ruim	Ruim	Ruim
	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende
Toelichting mutaties in reserves t.b.v. weerstandscapaciteit:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve eenmalige onttrekking i.v.m. doorgeschoven werken 2017	0	471.000	0	0	0	0
Algemene reserve onttrekking capaciteitsbehoefte team Financien	0	115.000	0	0	0	0
Algemene reserve onttrekking Winkelconcentratie Kesteren	0	255.000	0	0	0	0
Algemene reserve onttrekking incidentele uitgaven begroting 2018 mjr 2019-2021	0	70.000	0	0	0	0
Algemene reserve onttrekking incidentele uitgaven kadernota 2019	0	0	2.607.150	45.000	0	0
Reserve precariobelasting eenmalige onttrekking ter dekking incidentele lasten 2018	0	38.000	0	0	0	0
Reserve precariobelasting toevoeging jaarlijkse opbrengst (Gas)	0	-444.000	-444.000	-444.000	-444.000	0
Reserve precariobelasting toevoeging jaarlijkse opbrengst (Electra)		-1.808.000	-904.000	-904.000	-904.000	0
Totaal mutaties	0	-1.303.000	1.259.150	-1.303.000	-1.348.000	0

Specificatie actualisatie I&A gids 2019

Wat	Pijler	Aanschaf 2019	Lasten 2019 *	2020	2021	2022
Uniformeren van tekenapplicaties. Er zijn nu 2 pakketten in gebruik. 1 pakket voldoet niet aan de eisen om goed mee te werken. Autocad/autoturn opzeggen en licenties microstation uitbreiden.	Fysiek	4.000	4000+1000=5000	1.000	1.000	1.000
Accomodatieverhuur. Dit programma maakt het mogelijk om op een efficiënte manier de reservering, planning en facturering in te richten.	Fysiek	900	900+3000=3900	3.000	3.000	3.000
Zorgmail. ZorgMail biedt een oplossing voor veilig berichtenverkeer in de zorg. In het concept van ZorgMail worden berichten elektronisch uitgewisseld over veilige verbindingen via een onafhankelijk systeem van een onafhankelijke partij.	Sociaal	15.000	15000+8000=23000	8.000	8.000	8.000
Cliq. CLIQ van PinkRocade Local Government is een voorziening die vanuit de Pink Private Cloud geleverd wordt. De oplossing bestaat uit een Enterprise Service Bus (ESB) inclusief de Digikoppeling adapter. Deze oplossing wordt gekoppeld aan de lokale Makelaarsuite ten behoeve van gegevensstromen van en naar de diverse landelijke voorzieningen.	Bedrijfsvoering	8.000	8000+1200=9200	1.200	1.200	1.200
Klantenzuil. Klanten kunnen zichzelf aanmelden voor burgerzaken en dus is er minder receptie contact nodig (geen wachtrijen als er ook reisdocumenten worden afgehaald bv).	Bedrijfsvoering	9.000	9000+900=9900	900	900	900
eIDAS. Europese burgers en bedrijven moeten vanaf 29 september 2018 bij alle Nederlandse organisaties in de publieke sector kunnen inloggen met een door Europa erkend nationaal inlogmiddel. Dat hebben de EU-lidstaten met elkaar afgesproken in de eIDAS-verordening. De Europese Unie wil hiermee regelen dat het makkelijker en veiliger wordt om binnen Europa online zaken te regelen.	Bedrijfsvoering	5.000	5000+1000=6000	1.000	1.000	1.000
Wet hergebruik overheidsinformatie. De Wet hergebruik van overheidsinformatie (WHO) is een Nederlandse wet die de Europese Richtlijn inzake het hergebruik van overheidsinformatie implementeert. De WHO geeft burgers het recht om te verzoeken om al openbaar gemaakte informatie van de overheid (zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen) te mogen hergebruiken voor andere doeleinden (waaronder commerciële doelen).	Bedrijfsvoering	5.000	5000+1000=6000	1.000	1.000	1.000
Belastingtool. Mogelijkheid op de website om met behulp van een rekentool te bepalen wat de te betalen gemeentebelasting zal zijn voor het komend jaar.	Bedrijfsvoering	10.000	10000+2000=12000	2.000	2.000	2.000
Uitbreiding digitalisering iBurgerzaken. Meer mogelijkheden voor de burgers om elektronisch aanvragen te doen.	Bedrijfsvoering	10.000	10000+2000=12000	2.000	2.000	2.000
Gebruik online communicatie t.b.v. dienstverlening. Gebruik van social tools voor de communicatie met de burger.	Bedrijfsvoering	5.000	5000+1000=6000	1.000	1.000	1.000
Herijking zaakgericht werken. Onderzoek van Decos en uitzoeken of zaken beter te structureren zijn of dat er aanpassingen plaats moeten vinden .	Bedrijfsvoering	20.000	20000+4000=24000	4.000	4.000	4.000
Vangnet digibeten. De overheid en dienstverlenende organisaties dienen te zorgen voor een vangnet voor deze groep mensen, want ook zonder internet dient er toegang te zijn tot alle gangbare voorzieningen.	Bedrijfsvoering	5.000	5000+1000=6000	1.000	1.000	1.000
Microsoft Windows 10 en Office 2016. Installatie en upgrade van een nieuwe versie van zowel Windows als ook Office. Hiervoor zijn o.a. implementatie, opleiding en begeleiding nodig.	Bedrijfsvoering	40.000	5000+400=5400	13.400	13.320	13.080
Implementeren sociaal intranet. Een vorm van interne communicatie. Het is een persoonlijk intranet.	Bedrijfsvoering	10.000	10000+1000=11000	1.000	1.000	1.000
Aansluiting BRO. De basisregistratie Ondergrond (BRO) bevat gegevens over geologische en bodemkundige opbouw en, voor zover van belang voor het benutten van natuurlijke hulpbronnen in de ondergrond, ondergrondse constructies en gebruiksrechten. Het gebruik van geologische en bodemkundige gegevens vindt veelal plaats in de vorm van kaarten en profielen gebaseerd op geologische en bodemkundige modellen. Deze modellen maken ook deel uit van de BRO.	Bedrijfsvoering	10.000	10000+2000=12000	2.000	2.000	2.000
Wet digitale overheid eID - Digitale Overheid De Wet digitale overheid heeft als doel het regelen van het veilig en betrouwbaar kunnen inloggen voor Nederlandse burgers en bedrijven bij de (semi-)overheid. Met veilig en betrouwbaar inloggen wordt bedoeld dat burgers elektronische identificatiemiddelen (eID) krijgen met een hogere mate van betrouwbaarheid dan de huidige middelen.	Bedrijfsvoering	15.000	15000+3000=18000	3.000	3.000	3.000
		171.900	169.400	45.500	45.420	45.180